

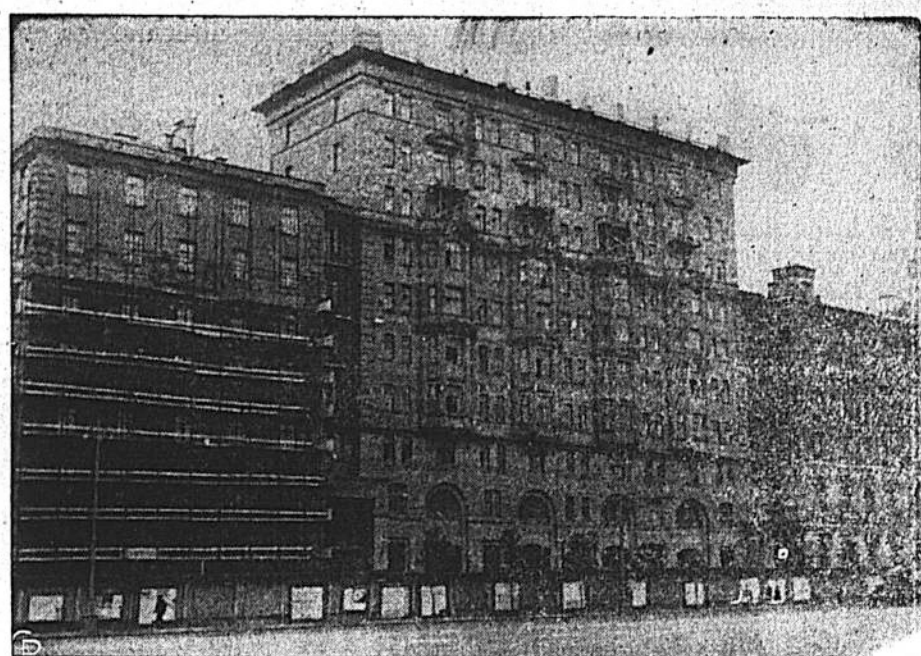

DIRVA

THE FIELD

Kovo-March 19, 1953
Nr. 12

Cleveland, Ohio

Maskvoj pastatytas naujas JAV ambasados ir tarnautojų pastatas. Už jį teks mokėti labai brangią nuomą, bet jis bus patogus. Rusų komunistų išradinėjimui žinantieji teigia, kad reikės po įsikraustymo atidžiai patikrinti visus įrengimus ir išjungti tuos, kurie bus skirti tik komunistų patogumui — žinių rinkimui.

Trečias Tautinės Sąjungos Seimas

APTARTI TAUTINĖS SĄJUNGOS REIKALAI. — PRIIMTAS ĮSTATŲ PAKEITIMAS. — PAGERBTAS PIRMASIS SĄJUNGOS PIRMININKAS A. OLIS. — IŠRINKTA NAUJA SĄJUNGOS VADOVYBĖ. — PIRMININKAS ADV. A. LAPINSKAS. — PRIIMTOS REZOLIUCIJOS

Trečias Tautinės Sąjungos seimas įvyko Philadelphijoje, kovo mėn. 14-15 dienomis. Seime buvo per 50 delegatų suvažiavime turėjusių sprendžiamą balsą. Be to, dalyvavo kelios dešimtys svečių, daugiausia bendraminčių iš Philadelphijos, New Yorko, Baltimorės ir kitų vietovių.

I pirmojo Tautinės Sąjungos pirmininko ir įtakingo respublikonų partijos veikėjo Antano Olio iškilmingą pagerbimą atvyko generalinis konsulas Budrys, Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas V. Sidzikauskas, BALF pirmininko pareigas einanti Alena Devenienė, SLA sekretorius Dr. Vinikas, daug veikėjų iš New Yorko, Philadelphijos ir aplinkinių. Amerikos Balso atstovas kap. Labanauškas seimo įdomesnes vietas įrašė į juostas transliacijai į Lietuvą. Lietuviškame A. Olio pagerbime dalyvavo per 250 svečių. J. Bačiūnas tam įvykiui atžymėti išleido net specialų leidinį. Solistė Jonuškaitė ir pianistas Rozinskas atliko muzikinę programą.

Specialią seimo dalį sudarė bendra seimo dalyvių ir per 300 svečių bendra vakarienė, skirta A. Oliui pagerbti. Į ją atvyko eilė žymių respublikonų partijos pareigūnų ir Pennsylvania valstybės gubernatorius Fine. Vakarienės metu pasakytos kalbos buvo šauni demonstracija dėl Lietuvos laisvės prikėlimo.

Šiam trečiajam Tautinės Sąjungos seimui, prie kurio dar grįšime kituose Dirvos numeruose, vykusiai vadovavo, Sąjungos pirmininko Dr. M. J. Colney pakviestas ir suvažiavimo patvirtintas prezidentas: V. Abraitis (New York) — pirmininkas, Dr. Biežis (Chicago) ir B. Vyliūdas (Elizabeth) — vicepirmininkai ir V. Rastenis (New York) sekretorius. Geras prezidento tvarkymasis labai greitino Sąjungos reikalų plėtą svarstymą.

Seimo mandatų komisiją sudarė: Bagdonavičius (Philadelphia), Dr. Rudokas (Chicago) ir Vileniškis (Boston). Rezoliucijų komisiją, kuriai buvo pavesta reziumuoti visus seime iškeltus nutarimus ir pareidavimus, sudarė: A. Olis (Chicago), B. Nemickas (New York) ir B. Kalvaitis (Boston).

Siame seime buvo priimti Sąjungos įstatų pakeitimai ir užpildytos tos spragos, kurias buvo sudarę praktinės veiklos reikalavimai. Įstatų pakeitimo komisijoje buvo: Rastenis, Linkus, Gaidžiūnas, Karaša ir Lapinskas.

Seime apie ALT veiklą pranešimą padarė adv. A. Olis — ALT vicepirmininkas. Apie BALF — A. S. Trečiokas. Apie Vilties veiklą — B. Gaidžiūnas. Suvažiavimo dalyvių buvo pasiakyta dėl Sąjungos ir skyrių veiklos, nagrinėta Lietuvos laisvinimo, šalpos, spaudos ir kiti reikalai. Tais reikalais padaryti nutarimai ir jie įtraukti į rezoliucijas.

Seimui baigiantis buvo išrinkta nauja Sąjungos vadovybė: Valdyba, Kontrolės Komisija ir Taryba. Valdybą šiais metais panorė turėti Chicago. Valdybos pirmininku išrinktas adv. A. Lapinskas. Valdybos nariais: Dr. S. Biežis, P. Linkus, Dr. Bartkus ir T. Blinstrubas.

Kontrolės komisija išrinkta iš Detroito. Į ją įėjo: M. Sims,

Dr. Gurskytė ir V. Pauža. Sąjungos Tarybon išrinkta: A. Olis, J. Bačiūnas, K. Karpus, B. Gaidžiūnas, A. S. Trečiokas, V. Rastenis, V. Abraitis, J. Kasmauskas, Dr. Kalvaitis, Dr. Nemickas ir Dr. Colney. Seimo metu Tautinės Sąjungos veiklai remti buvo suaukotas \$1416.00. Aukotojų sąrašą taip pat paskelbsime vėliau. Stambiausias aukotojas buvo J. Bačiūnas su ponu, paaukoję \$350.00.

Seimui geras darbo sąlygas sudarė Philadelphijos bendraminčiai talkininkaujami bankininko ir didelio patrioto Cheleden.

REZOLIUCIJOS

Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas, įvykęs 1953 m. kovo mėn. 14-15 dienomis Philadelphijoje, apsvaustęs opiusius klausimus, nutarė:

1) pasiūlyti, kad naujoji Sąjungos Valdyba Seimo vardu pasveikintų J. A. V-bių prezidentą D. Eisenhowerį, Valstybės Departamento Sekretorių John F. Dulles ir kovojančią Lietuvą;

2) pritarti A. L. Tarybos ryžtui stengtis, kad Kongresas atliktų Lietuvai bolševikų padarytų klaidų tyrimą, ir kad jo rezultatai būtų populiarinami plačioje J. A. V-bių visuomenėje, naudojantis dabartine

J. A. V-bių vidaus politinė padėtis; 3) priminti A. L. Tarybos Vyk. Komitetui Tarybos visuotinio suvažiavimo priimtą nutarimą informuoti Tarybos narius ir lietuvių visuomenę apie Tarybos veiklą;

4) pageidauti, kad A. L. Tarybos Vyk. Komiteto posėdžiuose nedalyvaujant kuriam jo nariui, jį galėtų pavaduoti jo antrininkas;

5) pageidauti, kad A. L. Tarybos Vyk. Komiteto pirmininkas keistųsi kas metai; 6) pritarti Balfio veiklai, pageidauti, kad jo valdyba nedarytų svarbesnių sprendimų, neatsiklausus Direktorių Tarybos;

7) pageidauti, kad Balfio Valdybos posėdžiuose nedalyvaujant kuriam jos nariui, jį galėtų pavaduoti jo antrininkas;

8) pritarti "Vilties" draugijos atliktam darbui, pageidauti, kad Sąjungos skyriai jį remtų ir kad Sąjungos Valdyba rūpintųsi tautine spauda, ypač kreipiant dėmesį į priaugančią kartą skiriamą suaudą;

9) skatinti visuomenę remti Lietuviškosios Enciklopedijos reikalą;

10) priminti naująją valdybą praeito seimo nutarimus, liečiančius lietuvių kultūrinę institucijų rėmimą ir jaunimo organizavimą.

VILTIES NAMAI

Šią savaitę Vilties namus savoms aukoms parėmė nemaža eilė Dirvos skaitytojų:

Zubkus Juozas, Chicago \$5.00
Šniolis V., Cleveland 2.00
Bačiulis V., Cleveland 1.00
Navickas Stasys, Cleveland 1.00
Radžiūnas J., Kenosha 5.00
Kregždė J., Avon 3.00
Pažemėnas K., Cleveland 1.00
Juška J., Elizabeth 2.00
Sedydas P., Bayonne 1.00
Am. Lith. Citizen Club, Bayonne 4.00
Sukadelskas V., Cleveland 5.00
Balsevičius P., Cleveland 4.00
Matusevičius K., Cleveland 5.00
Gaillius Ant., Cleveland 2.00
Lioventaitė Antanina, Chicago 2.00
Rastenis Jonas, Cleveland 5.00
Cijunskas J., Rochester 10.00
A. K., Paterson 2.00
Lickus P., Chicago 1.00
Yuškevičius P., Amsterdam 2.00
Baniulis St., Cicero 1.00
Bukaveckas T., Chicago 5.00
Garbauskas Kostė, Great Neck 1.00
Motiejūnaitė A., Chicago 2.00
Ališauskas K., Chicago 1.00
Valteris Vincas, Waterbury 5.00
Paulauskis S., Chicago 2.00
Baleckas A., Amsterdam 1.00
Didžbalis Pijus, Elizabeth 1.00
Keženis L., Cleveland 1.00
Zelba Pr., Chicago 2.00
Kasparavičius Pr., Paterson 1.00
Bernotas A., Waterbury 1.00
Gurevis Juozas, Chicago 5.00
Pašakarnis V., Cleveland 10.00
Vilkaitis A., Cleveland 5.00
Kalvaitis J., Cleveland 3.00
Bosas Jurgis, Watertown 2.00
Maurutis V., Waterbury 2.00
Mickienė St., Chicago 2.00
Keželis P., Chicago 1.00
Milaknis A., Chicago 2.00
Sandargas Jonas, Cleveland 5.00
Sukarevičius J., Cleveland 5.00
Navickai L., Cleveland 5.00
Tvarkūnas Br., Philadelphia 5.00
Tamulaitis Geo, Pittston 1.00
Valaitis K., Philadelphia 5.00
Knystautienė M., Cleveland 3.00
Gaudušienė K., Newark 1.00

Karpovitz J., Providence 2.00
Bajoraitis R., Cleveland 5.00
Neimanas Bronius, Cleveland 3.00
Kripas J., Ann Arbor 5.00
Abromaitis J., Columbus 2.00
K. S., New Haven 5.00
Barcas Antanas, Bellwood 2.00
Strimaitis J., Chicago 1.00
Jatulis M., Scranton 1.00
Glinks Jos., Chicago 10.00
Sidyrs R., Dixon 3.00
Mačiulis Pranas, Brooklyn 5.00
Mačernis Pranas, Chicago 5.00
Kračiūnas K., New York 5.00
Prockys Jonas, Chicago 5.00
Makarskienė Ada, Cleveland 2.00

• Sekmadienį, Maskvoje, vieną dieną pavėlavusi susirinko iškamšinė sovietų augsčiausioji taryba, ir per vieną valandą, kaip ir buvo galima laukti, patvirtino visus valdžios atliktus pakeitimus. Malenkovas išskėlė tariamus taikingus siekimus ir pareiškė norį susitarimo su JAV. Daugelis Rusijos ir pavergtų kraštų atstovų į posėdį keliavo po tris dienas, Atkeliavę gavo parėdymą kada pakelti rankas balsuoti. Jas pakėlė galėjo vėl tuoj keliauti atgal.

• Rusai tęsdami savo "taikią politiką", porai dienų praėjus po Amerikos lėktuvo numušimo, numušė Anglijos keturių motorų bombonešį. Tik du įgulos nariai teisingai išbėgo. Penki nariai žuvo.

• Jugoslavijos diktatorius Tito, keliaujas į Angliją, patiemis anglams sudaro nemažai nemalonumų. Tokį svečių priimtį ir jį apsaugoti — nėra eilinis reikalas. Bet iš visos tos kelionės tikimasi ir naudos — Tito paskesnis nusigręžimas ne tik nuo Maskvos, bet ir kai kurių komunizmo doktrinų.

• Prancūzijoje grąžinama teisės 23,000 buvusiams koloborantams už bendradarbiavimą su vokiečiais gavusiems iki 5 metų kalėjimo.

• Pirmą kartą vykdančio atominio sprogdinimo vaizdus pasirūžta visiems Amerikos gyventojams perduoti per televizijos stotis.

• Demokratų kandidatas į prezidentus Adlai Stevenson dabar lankosi Korėjoje. Jis lankėsi fronto linijose, 350 jardų nuo priešo ir stebėjo kovas.

• Po Stalino mirties greit mirus čekoslovakijos "prezidentui" Gottwald, daugelis Maskvon suvažiavusių komunistų vadų nukeliavo į Pragę. Europos spauda pajuokia, kad komunistų vadai ir ateity bus labai užimti vadų ir vadukų laidotuvėmis.

Ką atneš Malenkovo - Berijos režimas?

AR KETURIŲ KABINETAS REISKIA KRIZĘ? — MALENKOVAS TAI NE STALINAS. — MOLOTOVUI TENKA TREČIOJI VIETA. — BERIJA — PAVOJINGIAUSIA ASMENYBĖ. — ŽVILGSNIS Į SATELITUS

Kuo pasireikš Malenkovo valdymas? Ar jam teks griebtis teroro priemonių, norint virsti diktatorium? Ar prasidės karšta kova dėl valdžios? Ar Malenkovas galės pakęsti Berijos ir Molotovo bendradarbiavimą? Ar Stalinui ir čekoslovakijos diktatoriui Gottwaldui mirus nelauktina kokių staigmenų sovietų satelitinuose kraštuose? Tai klausimai, kuriuos šiandien daug kas stato, nors jie daugiausia tegali remtis tik spekuliacijomis.

Kad sovietų karalijoje kažkas verda ir tikimasi atmainų, jau galima pastebėti iš kai kurių sovietinių sprendimų Stalinui mirus. Kaip nurodo Ass. Press užsienio žinių bendradarbis William L. Ryan, jau pats faktas, kad sovietai vėl sukūrė siaurą "vidinį" kabinetą, reikštų, kad esama krizės būklėje ar bent jos laukiama. Penkių žmonių val-

džia buvusi Lenino laikais civilinio karo metu, vėliau Stalinui paėmus valdžią ir pagaliau 1941 m. sovietams atsidūrus vokiečių puolimo akivaizdoje. Būdinga ir tai, kad per pastaruosius du mėnesius sovietų spauda veda didžiulę kampaniją prieš šnipus ir sabotažininkus tiek iš užsienio, tiek ir krašto viduje. Propaganda prieš žydus reikštų, kad paruošiama dirva valymui tų elementų, kurie laikomi kenksmingi Kremliaus valdžiai.

Stalino mirtis, neskaityt ke- lių žmonių, nuo visuomenės bu- vo laikoma paslapyte bent 48 metų. Ir viešieji pranešimai skel- bė reikala, vienyti, o tatau ne- reikšia, kad tais atvejais jau viskas tvarkoje. Ar Malenkovas su savo bendradarbiais sugėręs visą sovietinę imperiją, su sa-

telitais, išlaikyti tvirtą, nesvy- ruojančią ir sukaustytą baimėje prieš Kremlį?

TOLI LIGI STALINO

Palyginus su Stalinu, Malen- kovo asmenybė nublunka. Vi- suomenės akyse jis nėra išug- dytas kaip genijus, komunizmo kūrėjas ar kaip revoliucijos he- rojus. Revoliucijos metu jis dar tebuvo vaikas. Taigi, Malenko- vui teks valdyti jo sėbrams jį toleruojant, pakęsiant. Jo galia turės remtis slaptosios policijos, Lavrentijaus Pavlovičiaus Beri- jos vadovaujamomis divizionomis ir raudonąja armija. Slaptosios policijos organizacija persunkta komunistų partijos išugdytais ir Malenkovo diriguojamais šni-

(Perkelta į 6-tą pusl.)

Pabaltiečių žygis

1953 m. kovo 11 d. Lietuvos Ministras P. Zadeikis, drauge su Latvijos Ministru p. Feldmans ir Estų atstovu p. Kaiv, buvo pri- imti James J. Wadsworth, ku- ris yra nuolatinis pavaduotoju (Deputy Representative) Amba- sadoriaus Henry Cabot Lodge, Jr., pirmininko JAV delegacijos prie Jungtinių Tautų organiza- cijos New York. Amerikos de- legacijos patalpos labai impo- zantiskos ir užima du aukštus 2 Park Avenue, New York City.

Ponas Thomas J. Cory, nuo- latinis JAV delegacijos narys,

Pabaltiečių ministrus pasitiko ir pristatė juos ponui Wadsworth. Ponas Wadsworth malonios nu- taikos, milžino išvaizdos, sutiko Pabaltiečių atstovus, sakydamas esąs jau ne kartą girdėjęs apie jų veiklą ir kad jam malonu as- meniskai juos pasveikinti.

Pirmas iš eilės prabilo Lietu- vos Ministras, sakydamas, kad jam ši diena yra labai reikšmin- ga diena, nes čia jis radęs gerą progą perduoti lietuvių tautos geriausius linkėjimus Amerikos delegacijai, kurios veiksmus at- idžiai seka viso pasaulio tautos. Lietuvos Ministras, įteikdamas Ponui Wadsworth nuorašą savo vėliausios notos iš š. m. kovo 7 d., adresuotos Valstybės Sekre- toriui, p-ui John Foster Dulles, o sykiu su tuo pridėdamas spe- cialų memorandumą iš 1951 m. apie deportacijas, pasakė, kad jis antru kartu ateidamas į šitą įstaigą jaučiasi atėjęs į bičiuliš- ką įstaigą, o ne į šaltą oficialų biūra. Lietuvos Ministro augš- čiau minėtoje notoje, tarp kit- ko, yra sakoma: "The crime of

deporting innocent Lithuanians, farmers in particular, is conti- nuing although on a limited scale in comparison with the mass deportations of 1941 and of 1945 to 1950 inclusive. This means that Lithuania is still being bled, having no protector to whom to turn, and being unable to see an end to this outrage." Ponas Wadsworth at- siliepdamas pareiškė, kad nelai- mē, kuri išliko Lietuvai yra gi- liai atjaučiama Amerikos tau- tos ir Amerikos valdžios, taigi ir šios įstaigos. Jei iki šiol Pabaltiečių ministrus pasitiko ir pristatė juos ponui Wadsworth, tai bent vie- nas pozityvus reiškinys yra ta- pęs faktu, kad Baltijos tautos padarytoji žaizda nėra užmiršta ir prie daugelio progų yra pa- minima, kaip pavyzdys sovietų brutalaus elgesio mažųjų tautų atžvilgiu.

Lietuvos Ministrui pabaigus, sekanti kalbėjo Latvijos Mi- nistras Feldmans, o po jo Esti- jos atstovas, teisininkas p. Kaiv. Jiedu pavaizdavo naujausias ži- nias apie padėtį Latvijoje ir Es- tijoje ir jiedu reikė vilties, kad ateis laikas, kad kaltininkas bus pašmerktas, o nukentėjusios nuo sovietų dominacijos tautos at- gaus tą kas joms teisėtai pri- klauso, laisvę ir nepriklausomy- bę.

Pasikalbėjimas su p. Wads- worth baigėsi nepaaiškėjus ar- ka įstaiga, o ne į šaltą oficialų biūra. Lietuvos Ministro augš- čiau minėtoje notoje, tarp kit- ko, yra sakoma: "The crime of

Prezidentas Eisenhower ir ponas Chiang Kai-shek Baltuose Rūmuose, kur buvo susitikę arbatai ir aptarę aktualiuosius Kinijos reikalus.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIŠ, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D.Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleina Clevelando kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.00. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

• Lietuvos Diplomatinio Sefas, gailėdamas, kad nesėdėjo atsakyti į kiekvieną sveikinimą atskirai, šiuo keliu širdingai dėkoja Diplomatinės Tarnybos ir savo vardu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės apylinkėms, politinėms, visuomeninėms, studentų, skautų ir šiaip jaunūmenės organizacijoms ir atskiriems asmenims, kurie malonėje pasveikinti Diplomatinę Tarnybą ir jį Nepriklausomybės šventės proga.

• PLB Vokietijos Krašto Valdybos gavo žinią, kad Canberro lietuviai, Australijoje, kurių ten esama apie porą šimtų, surinko ir išsiuntė Vokietijos lietuvių šelpai apie 135 kg. drabužių bei avalynės. Šias gėrybes apsiėmė nemokamai pergabinti Australijos Raudonasis Kryžius.

• PLB Šveicarijos Krašto Valdybos rūpesčiu, numatoma didesniai vartoti skaičiai iš Vokietijos sudaryti galimybę praleisti atostogas Šveicarijoje. Valdybos pirmininkas P. J. Stankus yra gavęs iš visos eilės šveicarių ir šveicarų draugijų tuo reikalu pasiūlymus. Artimiausiu laiku Vokietijoje bus parenkami kandidatai.

• Lietuvių Fronto nariai Amerikoje ruošiasi pradėti leisti savo laikraštį. Nors dabartinio metu jie gausiai naudoja "Darbininką", bet matyt, pranciškonai nevisiškai leidžia jame maištauti.

Šiuo metu Lietuvių Frontas leidžia hektografo "Lietuvių Biuletenis".

• Gabijos leidykla (335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.) išleido naują knygą Konradas Valerodas — Adomo Mickevičiaus. Ilustracijos iš originalo. Kaina \$1.50. Gaunama Dirvoje.

• Dirvos skaitytojas Vikrikas A., iš Brooklyn, N. Y., kiekvienus metus, pratesdamas prenumeratą, prideda ir \$5.00 auką. Šįmet pratėse 2 metams ir taip pat atsuntė įprastinę auką. Ačiū!

• LDs min. S. Lozoraitis pradžioje šio mėnesio laišku paakino VLIKo Pirmininką M. Krupavičių bendradarbiauti Paryžiaus susitarimo procedūra, kuri abipusiai priimta ir patvirtinta.

• Į numatomos sušaukti veiksmų konferencijos organizacinį komitetą VLIKas paskyrė M. Krupavičių ir K. Žalkalską, o LDs nuo diplomato pusės — Dr. A. Gerutį, gyvenantį Šveicarijoje, Berne.

• Didž. Britanijos Lietuvių S-ga rengia "Britanijos Lietuvių" loteriją, kurią numato prarasti gegužės mėn. pradžioje. Pelnas skiriamas laikraščio leidimui paremti.

• Laisv. Europos Kolegijos Strasbūre lankytoja stud. Garbauskaitė dalyvavo visos Prancūzijos universitetų pasilūžų varžybose kaip pasilūžininkė. Ten laimėjo mergaičių dvi pirmąsias vietas.

• Į Lietuvos Pasiuntinybę prie švento Sosto ir vėl įsibrovę vagys, išpildami stiklus languose. Jie išnešė visą stalo sidabrą, kitus vertingus sidabrinus daiktus ir tris geresnius paveikslus. Tuoj buvo pranešta policijai, kuri surašė protokolą ir padarė pirštų nuospaudas. Italų spauda šį įvykį plačiai aprašė.

• Vienas didžiųjų Šveicarijos iliustruotų žurnalų "SIE und ER" įdėjo PLB Šveicarijos Krašto Valdybos atsisaukimą remti Vasario 16 gimnaziją ir, bendrai, lietuvių tremtinių vaikus Vokietijoje. Ten pat dedama ir nuotrauka, kurioje vaizduojami Hannover — Stoeckeno stovyklos vaikai, skaitant lietuviškas knygas.

• "Southland Times" N. Zealanda, vasario 16 d. proga įdėjo pranešimą apie Lietuvą. Per tuos 3 metus N. Zelandijos gyventojų nuomonė apie bolševikus yra radikaliai pasikeitusi. Per savo radijus pageidauja lietuviškų dainų ir muzikos. Įdėtame su tenykštės LB pirm. Dr. A. Butkum pasikalbėjime atvaizduota lietuvių veikla N. Zelandijoje ir dabartinės Lietuvos padėtis, drauge pasidžiaugta pasiektais N. Lietuvos laimėjimais.

TAUTINĖS SAJUNGOS SKYRIUOSE

ALTS DETROITO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Kovo 22 d., sekm., 12:30 val. po pietų, įvyksta Amerikos Lietuvių Tautinės Sajungos 4to Skyr. svarbus susirinkimas, buv. Lietuvių svetainėje, 3-čiam augšte, 25th ir Vernor gatvių. Šiame susirinkime parvykę atstovai iš ALTS seimo Philadelphijoje duos pranešimus. Bus svarstoma tolimesnė skyriaus darbu programa. Visus skyriaus narius kviečiame dalyvauti.

ALTS 4-to Skyr. Valdyba

STUDENTŲ DĖMESIUI

Studentai, būtinai reikalingi metžiagines paramos studijoms pradėti arba tęsti, prašomi nedelsiant kreiptis į Lietuvių Studentų Sajungos JAV sekretoriata (R. Miezė, 1306 W. Main St., Urbana, Illinois). Lietuvių Studentų Sajungos JAV Centro Valdyba dės visas pastangas tikrai paramos reikalingiems studentams, gauti paramą bei veikiančias Lietuvių Studentų Salpos organizacijas ar per šalis Lietuvių Studentų Sajungos veikiančią Lietuvių Salpos Fondą — priklausomai kandidatų ir padėties reikalavimų.

Kaip anksčiau, skelbta, visi studentai, tiesioginiai darų žygių paramai iš įvairių organizacijų gauti yra prašomi apie tai informuoti Lietuvių Studentų Sajungos JAV sekretoriata. Pareikšimai 1953 metų pavasario svarstymui turi būti įteikti sekretoriatai iki kovo mėn. 31 d.

Liūtas Grinius,
CV narys studentų Salpos reikalams

TVIRTOVĖ

Liepoja bėgliai važiuoja kaip labai smarkiai militarizuotą miestą, kuris beveik panašus į tvirtovę. Prekybos uosto Liepojoje praktiškai kaip ir nėra, yra tik taktai karo uostas, kur pilna povandeminių ir kitų karo laivų. Pačiame mieste pilna pasienio apsaugos dalinių. Apmokymas atliekamas gatvėse, visą dieną skamba komandos ir dainavimas, kuris rėžia ausis. Mažiausiai kas trečias Liepojos gyventojas yra rusas.

Kokie tikrumoje planai yra okupantų galvose, ryšium su pasirodymu karui, labai gražų pavyzdį papasakojo Zanis Nacis. Jau ilgą laiką svarstęs apie pabėgimą, jis daręs žygių, kad viena rusė siuvėja, tikriausiai, jos vyras, kuris yra partijos narys ir užima augstą vietą partijoje, atpirtų Nicio sunkvežimį. Norėdamas užmaskuoti savo tikrąją mintį, Nicis sakęs, jog už gautus pinigų jis noris pirkti šeimai namuką. Rusė, būdama draugiškai nusiteikusi, pareiškusi, kad Nicis tokiu kvailiųjų nedarytų. Karas esąs neišvengiamas ir, jam kirlus, nė vieno latvio čia nepaliksis, nepaliks net ir tie, kurie būtų rusyse pasislėpę. Jos vyras vieną naktį grįžęs namo maždaug 4-5 val., nes turėjęs dirbti prie atitinkamo plano paruošimo. Tad geriau Nicis tepasilaikąs sunkvežimį, negu galvojęs apie namų pirkimą.

Kaip ten bebūtų, latviai tėvynėje laukia karo ir išgelbėjimo, drauge būdami įsitikinę, kad "burbulais" rusų nepabaidsi. — jie supranta tik stiprią kalbą".

Paskutinieji įvykiai Kremluje ir satelių kraštuose sukėlė milžiniško susijaudinimo tarp žydų, kurie Liepojoje ir Rygoje atsirado, grįžę iš Sovietų Sąjungos. "Liepojos žydai buvo taip įsibauginę, kad nežinojo, kur sprukti, pareiškia mūsų tautiečiai", rašo laikraštis. Rusai, savo ruožtu, rengiasi tikriems "pogromams", šaukdamai, kad dabar reikės mušti visus žydus. Liepojos batų fabriko rusai darbininkai vieną dieną laukė pasirodant žydų tautybės fabriko direktoriaus, ketindami jį nušauti. Sužinojęs apie tuos pasirodymus, direktorius tą dieną visai nepasirodė.

NEZINOMAS PASAULIS

Iš užsienio gauti laikraščiai, draudžiami. Patenka nemalonė

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykite savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai.

Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.

LIETUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakykintais visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras įdomių ir aktualių straipsnių, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi angliską skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiejų kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gyvenantiems bei kitatautai. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Bėgliai apie Latviją

ir tie, kurie kada nors gauna maisto ar rūbų siuntinių iš užsienio. Rašyti į užsienį taip pat rizikinga. Suprantama, oficialiai tas nėra uždrausta. Oficialiai taip pat niekam nedraudžiama klausytis užsienio radijo stočių. Bet atsitikimai, kai rašiusiems laiškus ar klausiusiems radijo buvo taikomos darbovietėje represijos, žmones nuo to atbaidė. Yra patvarkymas, kad visi, rašantieji laiškus, turi nurodyti savo pavardę ir adresą. Į užsienį siunčiami laišukai taip pat turi pereiti cenzūrą.

Kad užsienyje yra didelis skaičius latvių pabėgėlių, kad jie rūpinasi savo kultūros išlaikymu ir veikia taip pat politinėje srityje, to okupantai ir jų bendradarbiai vengia minėti. Svarbiausias ir patikimiausias šaltinis apie lasvąjį pasaulį latviams tėvynėje yra "Amerikos Balsas", bet jo klausytis draudžiama.

Radio aparatų galima pirkti be jokio leidimo. Taip pat ir pačius stipriausius priimtuvus. Tačiau, pvz., naujų VEF firmos radijo aparatų kokybė gana menka.

Jei "Amerikos Balsas" klausymas nėra dabar jokia paslaptis, tai pasakos gali būti labai sunkios, ypatinai tais atvejais, kai klausytojai žinias neobjektyviai supranta. Pvz., praėjusiais metais būrelis latvių, pasiklausęs "Amerikos Balsas", buvo įsitikinę, kad lemtingieji įvykiai jau čia pat. Prasidėjo išgerimas, kurio metu buvo išeikvotas ir įmonės turtas. Jie visi po to gavę nuo 10 iki 25 metų.

KOLCHOZŲ VARGAI

Jei miestuose žmonės šiaip taip dar gali gyventi, tai ūkininkų padėtis yra labai sunki. Kai bėgliai buvo paklausti, kaip dabar bendrai atrodo Latvijos kaimas, jie atsakė: "Dabar? Dabar po sniegu yra runkeliai, bulvės ir kitas derlius, nes derliaus nuėmimas labai prastai įvykdytas".

Privačių ūkių Latvijoje nebėra. Jei kas ir būtų atsilaukęs ir nejęs į kolchozą, jei jam ir būtų tekusi laimė išsigelbėti iš deportacijų, tai privačiai ūkininkai negalėtų vien dėl milžiniškų mokesčių. Kiekvienam valsičiui (oficialiai valsių pavadinimai nebeegzistuoja, bet vistiek juos visi vartoja) yra maždaug po tris kolchozus. Bet ūkiuose nėra žmonių. Taip pat nėra to, kad karo metu ištuštėjusiose sodybose būtų susi-

spietę rusai, — ne, rusai nevažiuoja į Latviją, kad vargtų kolchozuose, jie daugiau plūsta miestus. Kolchozuose jų galima užtikti tik administracijoje. Į Vokietiją ar švediją išbėgusiųjų sodybas paliktos likimo valiai. Trobėsiai pamažu griūna, o žemė prijungta prie kolchozų.

Taip vadinamuose kolchozų centruose yra įvestas bendras katilas. Bet šiaip kaimų gyvenimui maitinasi kiekvienas namie. Buvo paskelbtos 300 rublių premijos tiems, kurie traktorių pagelba nukels savo trobas į kolchozų centrus. Bet žmonių tai nevilioja.

Kolchoze darbai yra jau iš anksto nusakyti ir paskirstyti. Kolchozininkai turi 6 val. ryto prisistatyti nurodytom darbo vietoms, nežūrint, kad ji karštas yra 5 ar 10 km. nuo jų gyvenamosios vietos. Kaip nuvykti į darbovietę, yra jų pačių reikalas. Privačiai arkliai laikyti draudžiama.

ŽARJOS PO PELENAIS

Gyvenimas eina toliau, prie daug ko galima priprasti, daug ką galima pakelti, apatiškai pasiduodant likimui. Kartais latviai tėviškėje nebegali nuslėpti savo nusivylimo ir sarkastiškai pasako, kad Dievo nebėra. Labai plačiai paplitęs pakaruokliškas humoras. Suėmimai ir kalinimai pasidarė tiek įprasti, kad, jei nuteisiamas tik porai metų, jį tai žiūrima kaip į nesėkmę, pvz., kaip anksčiau dviejų dienų areštą. "Tai tik šiaip pasisėdėjimas", sako latviai tėvynėje. Kiek blogiau, kai gauna 5 ar daugiau metų.

Apie gerą darbo nuotaiką ir drausmę, apie ką nuolat skelbia "Kova" ir Rygos radiofonas, tikrumoje nei ženklo niekur nepastebėsi.

Tauta yra visiškai abejinga tam, kas kalbama mitinguose, kas įvyksta valdžios višūnėse. Atrodo, visą kasdienybę, visas mintis ir darbus yra apdengęs pelenų sluogsnis. Bet tai ir yra tik pelenai, po kuriais nėra dar užgesusios karštos žarijos. Ta prasme bolševikai nemeluoja, kad "buržuazinis nacionalizmas" dar ne visai išnaikintas. Vidurinioji ir vyresnioji karta gerai prisimena laisvą gyvenimą Latvijoje. Prisiminimai pinasi su viltimis, kad bus permaina.

Priešingai praėjusią vasarą girdėtois kalboms, dabartiniai bėgliai teigia, kad tauta negalvoja apie karą, kaip kokį nežinomo likimo nesėją. Tauta tiki, kad po būsimo karo vėl bus laisva Latvijos valstybė, taip pat bus laisva Estija ir Lietuva. Ar galima būtų ir reikėtų sudaryti Baltijos federaciją, apie tai krašte diskutuoti nėra sąlygų.

Gal būt, labiausiai paguodžianti žinia, kurią mums perduoda bėgliai, yra toji, kad mokyklinio amžiaus vaikai vis dar yra savo tėvų tautinio auklėjimo įtakoje. Mokyklose daroma viskas, kas tik įmanoma, pritraukti vaikus į komjaunuolius, bet raudonas klakryšis yra tik išorinis ženklas. Latvių jaunimas auga ateičiai, Laisvos Latvijos ateičiai.

DIRVOS TALKA

Kiekvienais metais Dirva kreipiasi į savo skaitytojus, talpinkus ir visus bičiulius prašydama padėti prarasti Dirvos platinimo talką. Talką, įjungiant mūsų šeimą tuos lietuvius, kurie dėl vieno ar kitokio priežasties, Dirvos dar neskaity.

Kreipiamės ir šiais metais, ir nuo vasario mėn. 1 d. iki balandžio mėn. 30 d. skelbiame Dirvos platinimo talką.

Per tuos tris mėnesius, mes tikime, seni mūsų skaitytojai ir visi mūsų bičiuliai, paragins savo kaimynus ir jiems padės užsiprenumeruoti Dirvą. Mes ypač tikime paramos iš Tautinės Sąjungos skyrių ir Tautinių Korporacijų sambūrių, lygiai čia Amerikoje, lygiai kituose kraštuose.

Mes norime per šiuos tris mėnesius sutelkti 300 naujų skaitytojų. Tai juk nedidelis skaičius. Reikia tik kiek pajudėti ir tą skaičių turėsime!

Visi talkininkai, kurie surinks nemažiau kaip 5 naujus metines prenumeratas, gaus už 4 dolerius naujausių knygų, pasirenkant iš mūsų skelbiamo knygų sąrašo, kuris dedamas kiekvienam Dirvos numeryje.

Daugiausia prenumeratorių surinks talkininkas, jei bus išpildyta skelbiama 300 naujų prenumeratorių talka, gaus papildomai naujausių knygų už 25 dolerius.

Mes laukiame jūsų talkos ir laukiame 300 naujų Dirvos skaitytojų!

Dirva

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius)	Our Country Lithuania
Step. Zbarskas	V. Augustinas
Aukštųjų Simonų Likimas	Po Tėvynės dangum
Ieva Simonaitytė	Zodžiai vytyt Nemunėlio.
Anglų kalbos gramatika	Paveikslai V. Augustino
J. Kukanauza	Petras ir Liucija
Anderseno pasakos	Romain Rolland
	Pasaulio Lietuvių Žinynas
Anglų kalbos gramatika	Anicetas Simutis
V. Kamantaukas	Princas ir elgeta
Auko kirvis	Mark Twain
Juozas Švaistas	Pirmas rūpestis
Barabas	Jurgis Jankus
Paer Lagerkvist	Pragaro pošvaistės
Balutis	V. Alantas
J. J. Bačiūno leidinys	Partizanai už gelež. uždangos
Baltaragio malūnas	Daumantas
K. Boruta	Per Klausučių ūlytėlę
Broliai Domeikos	Liudas Dovydenas
L. Dovydenas	Pietų vėjelis
Buriavimas ir jūrininkystė	Vytė Nemunėlis
B. Stundžia	Paklydę paukščiai I
Didžiosios atgailos	Jurgis Jankus
R. Spalis	Paklydę paukščiai II
Doleris iš Pittsburgho	Jurgis Jankus
Stepas Zbarskas	Petras Širvokas
Gatvės Berniuko Nuotykių	Juozas Švaistas
R. Spalis	Raudoni batukai
Giesmė apie Gediminą	Jurgis Savickis
B. Sruoga ir V. Petravičius	Ramybės mą
Gintariniai vartai	J. Kėkštas
N. Mazalaitė	Raguvo malūnininkas
Gimtojo žodžio baruose	V. Tamulaitis
P. Jonikas	Sudie, pone Cipse
Gyvulių ūkis	James Hilton
George Orwell	Šilkai ir vilkai
Haufo pasakos I ir II dalis	Runcė Dandierinas
Kazimieras Sapieha	Saulės laikrodžiai
B. Sruoga	Henrikas Nagys
Karoliai	San Michael knyga I
Guy de Maupassant	Axel Munthe
Kaip jie mus suaudė	San Michael knyga II
J. Petraitis	Axel Munthe
Kuprelis	Šventieji akmenys
Ignas Šeinius	Faustas Kirša
Kalorijo ir doleriai	Šventoji Lietuva
Vilius Bražvilius	Jurgis Savickis
Kryžkelės	Šventoji Inga
A. Vienuolis	A. Skėma
Konradas Valerodas	Tarp žalsų palapinių
Adomas Mickevičius	P. Keslūnas
Lietuva	Tėvų pasakos
A. Bendorius	A. Giedrius
Lietuvių literatūra	Tolimieji kvadratai
Pranas Naujokaitis	J. Grišmanauskas
Lietuvių Tautos Kelias	Tautosakos Lobynas
M. Biržiška	J. Balys
Lietuvių kalbos vadovas	Tomas Nipernadis
Red. prof. Skardžius	August Gailit
Lietuviškos pasakos	Trylikla nelaimių
J. Balys	R. Spalis
Lietuvių poezijos antologija	Tarp pelių ir vyrų
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	John Steinbeck
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	Tėvulių pasakos
A. Giedrius	A. Giedrius
Lietuvių archyvas	Ugnies parduojas
Bolševizmo metai	Balys Rukša
Lietuvos Valstybės Konstitucijos	Vidurnakčio vargonai
Lietuva žmonių Pančiuose	Ceslovas Grincevičius
B. T. Dirmelkis ir V. Rastenis (Jonas Andrius ir Petras Syrys)	Valkų knygelė
Mazalaitė	M. Valančius
Mažasis Lietuviškas	Vienėri metai ir viena savaitė
Angliškas žodynas	B. Gaidžiūnas
Vilius Petraitis	Varpai skamba
Mėnuo vad. medaus	Stasius Būdas
N. Mazalaitė	Vyturėliai Laukuose
Meskiukas Rudnosiuokas	Vikt. Šimaitis
Vytė Nemunėlis	Taupioji Virėja
Namai ant smėlio	Užuovėja
J. Glauđa	M. Katiliskis
Nemunas	Zemaičių žemė
St. Kolupalla	A. Vilainis
Neramu buvo Laisvės Alėjoj	Zemaičių krikštas
B. Daubaras	P. Abelkis
Nusidėjėlė	Žvaigždėtos naktys
K. Pažeraitė	Augustaitis-Vaičiūnienė
	Žmonės ant vieškelio
	Liudas Dovydenas

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigus siųskite DIRVĄ, 1272 East 71 St.

STUDENTŲ ŽODIS

Nr. 5

Redaguoja: K. Ostrauskas, R. Mieželis ir Vyt. Kavolis. • Red. adresas: 106 Wm. James Hall, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 5

Sesės ir broliai!

(SUVAŽIAVIMO SVEIKINIMAS STUDENTAMS LIETUVOJE)

Jeigu mes, esantieji laisvėje, kalbame į jus, lietuviškąją studentiją vėgrovėje Namuose, tai žinome, kad tarp jūsų ir mūsų yra ryšys, ryšys tvirtesnis nei grandis. Mus skiriančių nuotolių nežinome ir negalime žinoti — esame vienas kraujas ir kūnas.

Mes matome, kad jūs Namuose esate išprievartaujami: ir jūsų galvosena, ir pažiūros. Jūs esate tarp kūjo ir priekalo — raudonasis kūjis kala jus komunistinėje kalvėje į vergijos priekalą, siekdamas užmušti jūsų tautinį charakterį, jūsų siekimus, visa tai, kas mums visiemis yra bendra. Tačiau mes taip pat žinome, kad toji raudonoji kalvė savo tikslo nepasiekia — jūs, mielieji, esate kur kas perstiprūs. Tai mes žinome.

Mes gi, puikiai suprasdami, kad nepasinaudojimas laisvės teikiama galimybe pilnai pasiruošti darbui, kuris visų laukia, būtų kur kas daugiau negu septynios didžiosios nuodėmės mūsų tautos tragedijos ir jūsų, esančių Namuose, akivaizdoje. Tikėkite: mes rušiamės. Tačiau kartu ir žinome, kad mūsų, mažumos, darbas laisvės sąlygose, nors ir vertingas, yra menkas, palyginus su tuo, kurį jūs ant savo pečių Tėvynės ateičiai nešate. Jūsų pečiai tvirti, jū s mus vedate, mes gi einame su jumis tose pačiose gretose, žygiuojančiose į mūsų Tautos ir Valstybės šviesią ateitį, kurios įsikūnijimu Vakarų demokratijos parama mes nei vienas neabejojame. — į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

! visuomenė

New Yorko suvažiavime išskaitėme naujai susikuriančios studentiškos veiklos išvaidas. Tai tradicija, kuri vienija, skatina ir mintį bei širdį įkvėpia "tauresniojo žmogiskumo" motyvais. Sukaupe savo jėgas į šį bendros lietuviškos veiklos tašką, esame jau gerojai prapirę apatįs ledus ir abejojimus lietuviško jaunimo dvasia gražinę abejotojų gėdai.

Studentų suvažiavimai, regis, neturi siauro tikslo aptarti vien organizacinius reikalus: jiems juo toliau, juo mažiau skiriama laiko. Pagrindinis tikslas — sukurti išvaidas į visuomenę išeinančiai kartai bendruomeninį jausmą, pagelbėti jiems į visuomenę išeiti. Toji visuomenė, į kurią per dvi dienas žvelgėme, yra jauna, verži, turtinga idėjų, ir didžiai kultūringa diskusijose. Jinai ima savyje atidengti kūrybiškumo kibirkštį.

Ateičiai: lauksime vis gausiau įsilejant ir plačiau užsimojant. Studentų Sąjunga — jaunosios kartos viešoji tribūna. Studentų suvažiavimai — jos balsų reikšėjai. Todėl reikia duoti studentui ir, aišku, studentei daugiau laiko ir progos pačiam kalbėti: save, visuomenę, mūsų kultūrą aptarti ir kiek pajęgti išreikšti. Reikia apriboti organizacinių reikalų, vejančių žmones iš salės, ir oratorikos erdvę, o kalbėti daugiau ir įvairiau apie žmogų, apie studentą išvaidoje ir jo aktualias problemas. Pradedant šeimą ir baigiant ideologiją.

Nepamirštinės nė studijų dienos ir — vasara — stovyklos (gana šaunų stovyklinį kelią yra jau pramynę Chicago studentai). Šiomis progomis, ignoruojant laikrodį, galima rimčiau pakadeti, kas mums rūpi. Čia turėtų būti patraukiamas ir neakademiniškas jaunimas. Samoningas studentas šiandien gali ir turi būti jei ne švyturys, tai bent reikalingu žiburėliu visos jaunosios kartos kelyje į save ir į Lietuvą.

Minties ir kūrybiškumo įieškokime! — o limonadas patsai mus suras.

Studentas visuomenėje

VYTAUTAS KAVOLIS

Studentai * turi atbusti savo įsipareigojimus visuomenei. Studentų Sąjunga, kaip bendrinė organizacija, nepaneigianti ideologinių skirtingumų, yra būdas savo visuomeninius siekius patenkinti, neužrašant dūšos "angelams sargams", kurie už mus galvotų.

Sąjungos reikšmė tame, kad jinai geba izoliuoti individus ir atskiras organizacijas įjungti į vieną bendruomenės audinį, nurodydama joms tą dalinę vietą, kurią kiekviena užima.

Sąjunga turi didesnį vaidmenį, kaip ankstyvės Atstovybės, nes gyvenamasai momentas reikalauja ne vien išrinktųjų bendradarbiavimo, o kiekvieno studento pasiryžimo būti visų pirma lietuviu akademiku.

Tremties padėtyje, kurioje tradicijos — kaip geros, taip ir

*Studentų suvažiavime New Yorko skaitytos paskaitos santrauka.

blogos — yra susilpnėjusios, studentija gali sukurti tokių tarpusavio bendradarbiavimo formų, kurioje blogųjų būtų atsakyta. Jinai dar nėra su mūsų visuomenės vėžiais sutapusi.

Todėl Sąjunga savo veikloje išnaudoja bendrinei organizacijai anksčiau neįprastus būdus, kad šiandieninė padėtis nėra įprasta.

Pirmieji dveji metai buvo atžymėti dideliais pasiekimais. Mes didžiuojamės savo prieaugliu.

Bet prieauglio klausimas ir ateityje palieka pirminiu mūsų veikloje.

Tarp mūsų visuomenės viršūnių ir mūsų kultūros iš vienos pusės ir tarp savęs dar kaip reikiant nesuradusių ateinančių kartų yra praraja. Ją peržengia tik žodžiai, kartojami iškilmingomis progomis, bet ne visada — jų prasme. Mes esame instrumentas, kurį samoningai patys panaudoję mūsų tautos Odise

joje, galėtume peržengti šią besiplėčiančią prarają ir, savaip interpretavę lietuviškos kultūros turinį, jį priartinti prie mums neturinčios prapulti jaunomenės.

Kovoje dėl jaunimo yra vienas frontas, kur susivienija visos partijos, net ir tos, kurios partijomis nesivadina.

Mes esame jos dalyviai. Ne objektas. Mūsų uždutis: už save jaunesnius įtraukti į lietuvišką visuomeninį veikimą tose jo formose, kurios jų iš karto neatbaidytų nuo visa kas lietuviška. Šias formas mes patys turime sukurti.

Bet pirmiausia reikia lietuviškas jaunimas kuo plačiausiai "suakadementi". Augstajame moksle tremties jaunimo problemos sprendimas, tiek tautinėje, tiek asmeninėje plotmėje. Čia subręstama, tampama samoningu žmogiškom vertybėm. Čia mūsų pačių organizacijos pajėgia mūsų vaizduotę pagauti.

Inteligentijos prieauglįs tautai žūbtūnini reikalingas.

Tautinės vertybės mūsų aplinkoje beveik išgaravusios. Tie iš mūsų, kurie nėra dar savo dūšios užrašę lietuvių, motyvų šitokiame apsisprendimui mūsų visuomenėje įsivyravusiose nušiteikimuose vargiai gali surasti. Jie turi samoningai, užsispyrustai, nepailstamai jį įieškoti, lupdami devyntas nuo ilgo nesiprausimo nusėdusias skūras lietuviškos vertybės jiems atskleidžia ir tampa prasmingomis. Tai kiekvieno mūsų uždutis.

Ideologinės organizacijos šiandien mažiau kaip anksčiau pajėgios perduoti vertybinių turinių. Tik dalis studentų joms priklauso. Rutina pirmajai amerikizmo bangai — abejingumui savo pačių reikalams — nepasipriešina.

Ideologinių organizacijų sauleleidis — pralaimėjimas kovoje dėl jaunimo. Bet, nuvertinus ideologinio elemento diferencijuojančią svarbą, žmogiškasis santykis tarp tautos ir manes tampa svarbesniu už susiskaldymą pagal priklausomybę tai ar kitai grupei.

Pavojinga tačiau turėti tik vieną palikusią ideolog. organizaciją (skautai, nors didžiai naudingi jaunimui, yra ideologinė organizacija tik labai susiaurinus šio žodžio prasmę. O kitos organizacijos — negausios).

"Idėjų vaidmuo visuomeniniame gyvenime teigiamas tikrai tuomet, kai joms kas pasipriešina, ir pasipriešina ne dėl rūgštybės, mis prižėlusios gerklės pravalymo, o iš esmės". Kai tik viena org-ja naudojasi galimybe skleistis idėjomis, jos tampa indoktrinacinės. Faktas, kad kai kurios mūsų dar egzistuojančios ideologinės grupės yra visiškai nutilusios, liudija mūsų akademinio gyvenimo formų nuskurdimą. Kad nei viena partija, išskyrus vieną, kuri partija nesivadina, neturi prieauglio, vėrta džiūgti (ne dėl to, kad jinai tą prieauglį turi!) ir giedoti Te Deum: tai kada nors mus, iš lopšio su praetis klaidomis nesusiariusius, įgalins atstatyti mūsų politinį gyvenimą ant protaujančiam žmogui suprantamų pamatų. Bet, su kenksmingu partiskumu, neturi nuskęsti ir visuomeniškumo sąmonė.

Ideologinė diferenciacija, turi būti visuomet palankiama bendriesiems principams.

Mūsų uždutis Amerikos atžvilgiu — informuoti Ameriką apie Lietuvą ir interpretuoti

Lietuvai Ameriką. Ryškintini mūsų tautos siekimai ir ryžtas. Ne užuojautos, o įtakingų draugų ateičiai įieškotina. Nepasikliautina viešąja iniciatyva. Patiems, asmeniškai, veikti.

Bet reikalinga ir Ameriką mūsų visuomenei išaiškinti.

Ir mūsų pačių tarpe nėra svarbesnės užduoties, kaip tarpininkavimas — tarp paskydušią grupių, partijų, konfesijų. "Atmetę tuos, kurie mus skaldo ir tikisi ant savojo korpaliaus užsitempti savę vertą prieauglį, mes galime tapti lietuvių tautai cementu, vėl į solidarios bendruomenės audinį įjungiančiu padrikus žmones, idėjas ir kovos ginklus. Galime, nes esame užnuodyti tradiciniais nuodais. Stengsimės, nes už asmenybių smulkumo pramatome didelius idealus."

Lietuvos atstatymas — jam ruošiamasis — įprasmina visą mūsų veiklą. Lietuvos mokyklų gerų specialistų šiandien negamina (ypač socialiniuose ir humanitariniuose moksloose), bet už tai mėgina ideologiškai paversti jaunomene. Komunistinėje ideologijoje Lietuvos jaunimas netrukus bus giliau "apsištovietęs", negu dauguma mūsų bet kokioje. "Jeigu norime kada nors atstatyti Lietuvą vertybiniais pagrindais, ir jeigu norime padėti atstatyti griauanamą Lietuvos jaunimo sielą... turime susirūpinti savo pačių samonin-gumu vertybėmis. Tik kai žinosime, ką bendruomenė ir mums asmeniškai reiškia demokratija, humanizmas, tautiškumas, krikščionybė, liberalizmas, ir kitos mūsų brangios, pagrindinės vertybės, galėsime jų pagrindais atstatyti Lietuvą... ir iš bet kur galutinai pašalinti ne tokią jau menką piktybę, kaip šėvietimo seką." Tam tikslui taipgi palankta mūsų profesinė specializacija.

"Mūsų tikslas šiandien — įieškoti ir surasti tas vertybes, kurios įprasminų mūsų realų, kasdieninį gyvenimą... atjauninti mūsų kultūrinį, politinį, visuomeninį gyvenimą; įkvėpti daugiau turinio ir gyvybės mūsų spaudai. Būti solidarumo židiniu mūsų suskaldytoje visuomenėje ir vieningu pasipriešinimo lizdu jos priešams išorėje ir niekadėjams viduje..."

Suvažiavime prašė lietuviškų vertybių definicijos. Trumpai tariant, tautinės vertybės yra intelektualinis ir emocinis turinys ty asmenybės konsteliacijų, kurios mus daro lietuvius. Tautinės vertybės — tai, kuo mes lietuvi. Tautiškumas — ne vien kalba, ne vien smagi kova su kitais lietuvišiais dėl fiktyvios valdžios. Tautiškumas daugiau. Ir to "daugiau" kaip tik mūsų visuomeniniame gyvenime bei spaudoje ir pasigendame. Vyresnieji tą "daugiau", būdami subrędę Lietuvoje, turi savy ir todėl "randa" jį visiškai nieko nesakančiuose savo pačių žodžiuose (t. y., randa savy, o ne žodžiuose). Bet tautiškai išvaidoje brendęs žmogus to "daugiau" automatiškai neįgyja; žodžiai reiškia jam tik tai, ką jie sako. Jis nei laikraščiu, nei organizacijų lietuvių, nebus užaugintas, jei pats lietuviškumo neįieškos. Tautinė veikla su jaunais žmonėmis — tai įieškoti mas ty vertybių, kurios mus įgalintų geriau vienas kitą suprasti, sutapti. Tautinė veikla — tai įieškoti žmogiškos šilumos, ne deklamacijų. Kas tarp lietuvių šį jausmą skatina — yra lietuviškos vertybės. Iš šio

Kitaip galvojant

V. VYGANTAS

Mūsų bendruomenėje pastebimas naujas, tačiau labai natūralus reiškinys: išgyvenę radikalių apliks pakeitimą, esame priversti savo vertybių hierarchiją pritaikyti prie naujos aplinkos, kuri, deja, skirtinga nuo tos bendros vertybių krypties, kuri dominavo mūsų tėvynėje. Jei psichologiškai kiekvienas gyvename tą momentą savyje, tai yra ir drąsesni, kurie ty problemą įvairiais būdais kelia viešumon, tikėdamiesi savo sistamai pritarinčių. Bene ryškiausia ir plačiausia skalės bandymų bus padaręs V. Alantas, kuris mums savo literatūrinį kūrinių siūlo naują vertybių sistemą. Ši tačiau tiek chronologiškai, tiek esminiui atžvilgiu reiškinys regresa; tuo pačiu ir apspręstas tokios sąrangos likimas, nes regresas nėra natūralus reiškinys ir todėl daugumos nepritraukia. Šiauresnė plotmė naują kelią mums prieš kilius mėnesius yra pasiūlęs V. Kavolis, kuris savo straipsnyje "Ideologijos ir Visuomeniškumas" (Dirva-Studentų žodis, Nr. 3) bandė nutiesti naują kelią visuomeniniam mūsų gyvenimui, siūlydamas mokslinį metodą, kaip tikslingesnę bendravimo priemonę. Džiugu, kad ir studentija yra dabarties problemomis susirūpinusi, tačiau nevisuomet jos siūlomai keliai yra patys tikslingiausi ir priimtinausi. Eilę netikslų tvirtinimų paskelbė ir V. Kavolis.

Be abejonės visi sutiksime, kad demokratijos gyvavimas ir jos turinys slypi tam tikrose vertybėse, tačiau negalime su tikti su vienos vertybės iškelimu, jos tolimesniu analizavimu, kaip tikslines naujų bendravimo kelių. Žmogaus vertybės yra susiformavusios į daugelį ar mažiau išryškėjusių hierarchiją (plačiau žiūrėk Ateitis 1952 m., Nr. 10, p. 224) ir todėl labai netikslu parinkti kurią nors vertybę, kuri šį kartą išreikštą tam tikru teigimu, ir pagal tai daryti išvadas, kurios elemento išsivysto tautiškai pozityvi kultūrinė ir visuomeninė kūryba. Ne žodys ir sintaksė lietuviškuoju lydytojai, o solidumas, kurį kuriame ar savo nesvietiškomis ambicijomis griauiname.

Be abejonės visi sutiksime, kad demokratijos gyvavimas ir jos turinys slypi tam tikrose vertybėse, tačiau negalime su tikti su vienos vertybės iškelimu, jos tolimesniu analizavimu, kaip tikslines naujų bendravimo kelių. Žmogaus vertybės yra susiformavusios į daugelį ar mažiau išryškėjusių hierarchiją (plačiau žiūrėk Ateitis 1952 m., Nr. 10, p. 224) ir todėl labai netikslu parinkti kurią nors vertybę, kuri šį kartą išreikštą tam tikru teigimu, ir pagal tai daryti išvadas, kurios elemento išsivysto tautiškai pozityvi kultūrinė ir visuomeninė kūryba. Ne žodys ir sintaksė lietuviškuoju lydytojai, o solidumas, kurį kuriame ar savo nesvietiškomis ambicijomis griauiname.

Be abejonės visi sutiksime, kad demokratijos gyvavimas ir jos turinys slypi tam tikrose vertybėse, tačiau negalime su tikti su vienos vertybės iškelimu, jos tolimesniu analizavimu, kaip tikslines naujų bendravimo kelių. Žmogaus vertybės yra susiformavusios į daugelį ar mažiau išryškėjusių hierarchiją (plačiau žiūrėk Ateitis 1952 m., Nr. 10, p. 224) ir todėl labai netikslu parinkti kurią nors vertybę, kuri šį kartą išreikštą tam tikru teigimu, ir pagal tai daryti išvadas, kurios elemento išsivysto tautiškai pozityvi kultūrinė ir visuomeninė kūryba. Ne žodys ir sintaksė lietuviškuoju lydytojai, o solidumas, kurį kuriame ar savo nesvietiškomis ambicijomis griauiname.

prieštarauja augštesnėms vertybėms.

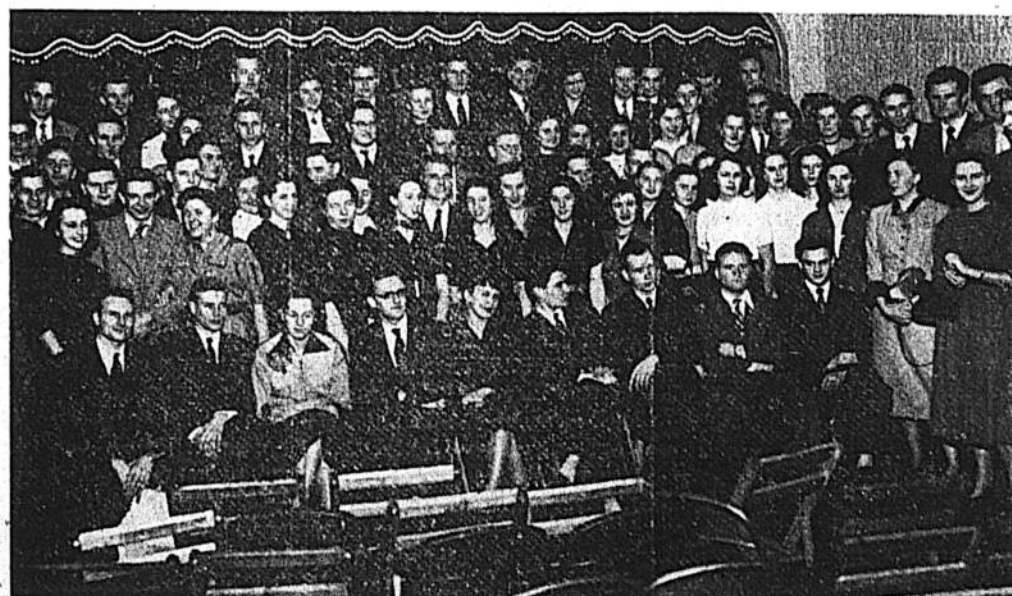
Demokratija yra gyvenimo būdas, pagrįstas visų individų prigimta lygybe ir pripažįstama lygia teise visiems individams į gyvybę-gyvenimą, laisvę (jūngiant ir minties bei išsireiškimo aspektus) ir į laimės siekimą. Tokia definicija, su kuria, turbūt, visi galime sutikti, randame Encyclopaedia Britannica (1952 VII p. 182). Reiškia, demokratija yra būdas, tarnaujantis žmogui kaip priemonė jo užsibrėžtiems tikslams siekti. Žmogus, amžių bėgyje išgyvenęs įvairių visuomeninio gyvenimo formų, šiuo metu demokratiją pripažįsta geriausiu gyvenimo būdu, tačiau nebūtų galima tvirtinti, kad tolimesnio progreso nebūtų galima tikėtis. Neleistinas reikalavimas demokratijos geresnio išsivystymo vardan išjungti žmogaus ideologiją, kuri tamprai suriša su jo vertybių sąranga, iš visuomeninio gyvenimo. Žmogus, kurdamas savo gyvenimą bei jį formuodamas pagal savo ideologiją, kaip tik ir siekia savo laimės. Ši pagrindinė teisė ryškiai pabrėžta augščiau patiektoje definicijoje. Tuo būdu ryškėja, kad minėtam straipsny kaip tik bandoma demokratijai, kuri paprastai gyvenime atlieka priemonės rolę, suteikti tikslo funkcijas. Tuo paneigiamos pagrindinės žmogaus teisės; iki tam tikro laipsnio jis tampa demokratijos vergu. Atrodo, kad nereikia tolimesnio aiškinimo, kad tai netikslu ir j kur tai veda.

Ir psichologiškai nepateisinamas ideologijos išjungimas iš visuomeninio gyvenimo. Žmogus visuomeninio gyvenimo plotmę supranta kaip vieną savo reiškinio laukų, kuriuose jis reiškia savo visuomenę, o ne kaip suskaldytą kuri nors žmogaus dalis. Žmogaus esmė suaugusi su jo ideologija ir jį atskirti negalime, jei ir norėtume. Tiesa, esame įpratę sakyti, kad religija (dabar tas pats likimas siūlomas ir ideologijai) paskutinių šimtmečių bėgyje kai kuriose valstybėse buvo išjungta iš viešojo gyvenimo. Bet koks tas išjungimas? Esmėje tai pseudo-problema, kurią galime suprasti tik lingvistiniu atžvilgiu. Atseit, mes iš viešojo gyvenimo išjungėme formalinį

oficialų religijos elementą (ir tai esmėje sveikas reiškinys ir tolerancijos vykdymui būtinas), bet esminis liko, nes religijų reiškiama normos liko ir tose valstybėse, kur tariamai buvo išjungta religija. Kaip gi galime išjungti ideologinį aspektą iš žmogaus? Jei tai pajęgtume atlikti, tuo pačiu iš žmogaus išjungtumėme ir jo vertybių sąrangą, o tai reikštų, kad žmogų atitmta galimybė spręsti, nes jis praranda bazę savo sprendimų sudarymui. Tai būtų lygu termometru be skalės. Kaip negalime iš žmogaus išjungti jo mechanizmų (defence mechanisms), kurių dalį Freudas mums taip vykusiai formulavo, taip ir neišjungsime iš žmogaus jo ideologijos, nors minėti mechanizmai negali būti sulyginami su ideologija. Gi jeigu V. K. savo straipsnyje siūlo išjungti tik formalinį ideologijos aspektą visuomeniniame gyvenime, tai ir šias eilutes rašantis su tokiu pasiūlymu visiškai sutinka. Tačiau reikty tai ryškiai išreikšti.

Atrodo, kad mūsų dauguma sutiks, kad absoliuti tiesa tik viena, tačiau skirtingi keliai jos įieškiojime. Jei gyvenime pasi-taiko tokių asmenų, kurie, anot V. K., kitų pažiūrų sekėjus laiko apgailėtinais apakėliais, tai jie tuo nepritaria demokratijos siūlomai gyvenimo formai, nes, nepripažindami tolerancijos, jie eo ipso atmeta demokratinį gyvenimo būdą. Pasiremti tokiais motyvais ir jų pagalba bandyti atmesti ideologinį momentą visuomeniniame gyvenime yra labai neilgiškas ir neįprastinis argumentas. Tai būtų lygu vaikui mušimui už jo neprietelio padarytus nusikaltimus. Kaip skiriamas suvalkias absoiucios tiesos įieškiojime, taip ir skirtingai savyje suprantame religijos ir ideologijos esmę, tačiau tuo galimybė kompromisui nedingsta. Kas objektyvioje plotmėje atrodo neilgiška ir neįmanoma, subjektyvioje plotmėje psichologiškai labai suprantama ir realu. Galimas ir kompromisas; jis faktiškai ne vieną instanciją egzistuoja net ir mūsų bendruomenėje, nors V. K. nenori daleisti kompromiso galimybės, jei visuomeninėje veikloje besireiškia vadovaujasi jo vadinamu ideologiniu metodu. Straipsnyje pasmerkiama eilė ideologijų kaip netinkanti visuomeninį gyvenimą vykdyti demokratinėje plotmėje. Negalū jų visų vardu kalbėti, tačiau esu tikras, kad V. K. smarko-

(Perkelta į 4-tą pusl.)

Studentų suvažiavimo New Yorko dalyviai. Sėdi iš kairės į dešinę: CV narys R. Ošlapas, CV sek. R. Mieželis, suv. sekretorė G. Zauniūtė, CV pirm. Vyt. Kavolis, suv. sekretorė D. Devenytė, CV vicepirm. L. Grinius, suv. pirm. Al. Petrikas, New Yorko skyriaus pirm. R. Kežys, suv. pirm. Antanas Sužiedėlis. Nuotr. V. Maželio

Akademine spauda

Studentų Gairės. Liet. Stud. S-gos JAV Informacinis Biuletis. Nr. 4 (1953 vasario mėn.). Turinys: pranešimai apie organizacinius reikalus, artėjančius rinkimus. Redaguoja A. Kėželis.

"Sviesos" Sambūrio Biuletis. Nr. 3 8. 1952 gruodžio mėn. Turinys: straipsniai apie sambūrio organizacinę būklę; pirmąjį "Sviesos" ideologinių gairių punktą (Sambūris laiko žmogaus asmenį aukščiausią vertę, racionaliam pasauliui etc.) šiek tiek 18-jo amžiaus dvasioje apžvelgia A. Pajaujytė-Staknienė.

Mūsų Vytis. PLSS Vadų, Vadovų ir Akademikų Skautų-čių laikraštis. 1952 gruodžio mėn. Leidinys 34 psl., iliustruotas, turinčias. Daug rašoma ir apie studentus aplamai (akademinių skyrių redaguoja R. Mieželis). Kun. J. Vaisnora rašo, kad skautų skaldymas konfesiniais pagrindais taptų vėl aktualiu klausimu, jeigu į organizaciją bus įleistas "liberalinės tendencijos".

AKADEMINIAME PASAULYJE

Liet. Studentų Sąjunga JAV šiomis dienomis inkorporuota Illinois valstybės įstatuose, kaip "not for profit corporation". Sykiu inkorporuotas Studentų Šalpos Fondas.

Liučas Grinius, Centro Valdybos įgaliotinis šalpos reikalams, apšaukė Vidurinės Europos Studijų Centro (MESC) pareigūnų stipendijų reikalams, p. Downey ir susitarė dėl tolimesnio bendradarbiavimo tarp MESC ir Liet. Studentų S-gos kandidatų stipendijoms parinkimo reikalu. Nutarta, jog ateityje MESC, atrinkusi keliolika kandidatų, kreipsis į Centro Valdybą informacijai ir rekomendacijai. Šias gavę, MESC padarys galutinę atranką. Geri humanitarinių ir pan. šakų studentai, siekiant augstesniųjų laipsnių, galės irgi mėginti kreiptis. Gaudai, kad MESC nenorėtų palaikyti tiesioginių ryšių su Stud. S-gos buvimo paneigti.

Studentų Fondo New Yorko skyrių sudarė Gen. Konsulas J. Budrys, Vcl. Sidzikauskas, prof. V. K. Jonynas, dr. H. Lukoševičius ir inž. Mačiūnas.

A. Jasaitytė, studijuojanti Detroito, vasario 16 proga savo mokykloje surengė lietuvių tautodailės parodą.

K. Ostrauskas su prof. J. Puzinu redaguoja Philadelphia lietuvių bendruomenės radijo programas.

Atspindžių žurnalo 4 nr. tilgo (jau antras šiame žurnale) iliustruotas reportažas iš studentų gyvenimo.

Teisinių suvažiavimas, įvykęs Chicagoje, nutarė vietos teisinių studentų stipendijos steigimo, kiek galima remti Studentų Fondą. Nutarimą savo są-

(p. 213). Tačiau jis pasitiki, kad į organizaciją nebus įleistos tendencijos, kurios joje dar nevyrauja.

Lithuanian Catholic Youth Bulletin. Published quarterly by the Secretariate for External Relations of the Association of the Lithuanian Catholic Students "Ateitis." Nr. 1 (1953 sausis). Spausdintas, kultūringai atlieka savo paskirtį, atskirai straipsniu prisimindamas ir Lietuvos tragediją. Klaidingai teigiama, kad "Ateitis" 1911 m. įsikūrė kovoti su iš Rusijos besiskerbiančiu "nihilizmu". Tarp socializmo bei pozitivizmo ir nihilizmo yra dėsnių skirtumas, negu tarp krikščionybės ir anarchizmo. Be to, Rusija prieš didįjį karą buvo pradėjusi pereigventi krikščionybės renesansą (Dostojevskis, Solovjevus, Mežkovskis). "Ateitis" todėl buvo kur kas mažiau reakcija prieš "materialistinę" ideologiją, kaip pati dalinis reiškinytis to proceso, kuris religiją buvo vėl bedarą "salonfaehing". (k).

Lietuvių Studentų Sekcija Paryžiuje pradėjo paskaitų ciklą tautiniais klausimais. Pirmąją paskaitą skaitė dr. S. Bačkis tema "Lietuvių Tautos dvasinis veidas".

Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyrius surengė mėno vakarą, kurio programoje dalyvavo rašytojas J. Gliada, solistė N. Aukštuolienė ir studentų trio: R. Malcanaitė, I. Žilinskaitė ir N. Bartuškaitė. Programą pranešinėjo Clevelando skyriaus vicepirmininkas Vladas Gylis. Salė buvo gražiai išpuošta sudarant jaukią akademinę nuotaidą. Tenka apgailestauti, kad žmonių buvo neperdaugiasia.

Liučas Grinius, Lietuvių Studentų Sąjungos Centrinės Valdybos Vicepirmininkas, šį semestrą baigė Illinois Technologijos Institutą Chicagoje ir gavo elektrotechnikos inžinieriaus diplomą; L. Grinius aktyviai veikia lietuvių studentų tarpe ir plačiai bendradarbiauja lietuviškojo spaudoje.

Kęstutis Kudžma ir Centro Valdybos narys Raimundas Ošlapas paskirti lietuvių atstovais Baltų Studentų Federacijoje. Vyt. Banelis yra Federacijos revizijos Komisijoje.

Estų Studentų Pasaulinė Sąjunga persikėlė į Kanadą.

Studentų Fondo Chicago skyriaus sąstatą papildžius, ji dabar sudaro: p. J. Daužvardienė, prof. I. Šlapelis, prof. M. Mackevičius, p. O. Talalienė, p. A. Mačiūnikienė, p. K. Gugienė, p. S. Biezienė, p. C. Luth ir p. I. Gilun.

Studentų Ateitininkų Sąjunga šiuo metu visame pasaulyje turi apie 150 narių. News from Behind the Iron Curtain (1953 vas. mėn.), taigi, netiesiogiai LLK žiniomis, nepriklausomoje Lietuvoje jų buvę pusė visų studentų!

Prof. Stp. Kolupaila, rašydamas Drauge apie "Studentų išdaigas", apibūdino kovo mėnesį kaip chuliganizmo ir "kelninių žygių" Amerikos universitetuose epochą. Iš kitų mokyklų išskyrė savo paties Notre Dame universitetą (konfesinį), kuriame tokių dalykų nepastatė.

Ytautas Vidugiris ir Liučas Jurskis baigė prie Temple Universiteto esantį Technikos Mokslo Institutą šildymo ir vėdinimo srityje.

Tautinių Korporacijų Sambūrio Chicago ir Clevelando skyriai surengė tradicinius Užgavėnių blynus. Abiejuose parngimiuose dalyvavo didelis skaičius Sambūrio narių ir svečių.

Sviesos Sambūrio Chicago skyrius išsirinko naują valdybą, kurią sudaro: Pirm. M. Untulis, sekr. A. Vėlius, išd. E. Zabaraskaitė ir nariai Dr. J. Valaitis ir P. Andrejauskas.

Lietuvių Universiteto Klubas, kurį sudaro Amerikos lietuvių akademikai, vasario 22 d.

paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės šventę.

"Žiburėlio" draugija, remianti lietuvių studentus, numato sušaukti metinį suvažiavimą š. m. kovo mėn. 22 d. laikraščio Sandara patalpose Chicagoje. Suvažiavimo metu pranešimą padarys prof. Pr. Čepėnas. Dabartinę "Žiburėlio" valdybą sudaro pirm. Dr. A. Gar-mus, sekr. M. Žolpienė ir išd. K. Augustas.

Chicago Lietuvos Studentų Draugija vasario mėn. surengė mėno vakarą. Programą išpildė vieni studentai: R. Babickas ir D. Tautvidaitė skambino pianinu solo ir dueto. Studentų kvartetas sudainavo keletą dainų. Vakaras buvo pavadintas "Spektro žaisme", kuri vyko akademiškai dekoruotoje salėje — su piešiniais, vaizduojančiais įvairių fakultetų būdingiausius momentus ir didžiulę raketą "Lituanica III". Iš gauto pelno \$100 numatoma paskirti Lietuvių Studentų Stipendijų (Šalpos) Fondui. Gražus pavyzdys, kuriuo turėtų pasekti ir kitos lietuvių organizacijos. Nerūkėtų Studentų Fondui merdėti dėl lėšų stokos...

Lietuvių Studentų Sekcija Paryžiuje pradėjo paskaitų ciklą tautiniais klausimais. Pirmąją paskaitą skaitė dr. S. Bačkis tema "Lietuvių Tautos dvasinis veidas".

Lietuvių Studentų Sąjungos Clevelando skyrius surengė mėno vakarą, kurio programoje dalyvavo rašytojas J. Gliada, solistė N. Aukštuolienė ir studentų trio: R. Malcanaitė, I. Žilinskaitė ir N. Bartuškaitė. Programą pranešinėjo Clevelando skyriaus vicepirmininkas Vladas Gylis. Salė buvo gražiai išpuošta sudarant jaukią akademinę nuotaidą. Tenka apgailestauti, kad žmonių buvo neperdaugiasia.

Liučas Grinius, Lietuvių Studentų Sąjungos Centrinės Valdybos Vicepirmininkas, šį semestrą baigė Illinois Technologijos Institutą Chicagoje ir gavo elektrotechnikos inžinieriaus diplomą; L. Grinius aktyviai veikia lietuvių studentų tarpe ir plačiai bendradarbiauja lietuviškojo spaudoje.

Kęstutis Kudžma ir Centro Valdybos narys Raimundas Ošlapas paskirti lietuvių atstovais Baltų Studentų Federacijoje. Vyt. Banelis yra Federacijos revizijos Komisijoje.

Estų Studentų Pasaulinė Sąjunga persikėlė į Kanadą.

Studentų Fondo Chicago skyriaus sąstatą papildžius, ji dabar sudaro: p. J. Daužvardienė, prof. I. Šlapelis, prof. M. Mackevičius, p. O. Talalienė, p. A. Mačiūnikienė, p. K. Gugienė, p. S. Biezienė, p. C. Luth ir p. I. Gilun.

Studentų Ateitininkų Sąjunga šiuo metu visame pasaulyje turi apie 150 narių. News from Behind the Iron Curtain (1953 vas. mėn.), taigi, netiesiogiai LLK žiniomis, nepriklausomoje Lietuvoje jų buvę pusė visų studentų!

Prof. Stp. Kolupaila, rašydamas Drauge apie "Studentų išdaigas", apibūdino kovo mėnesį kaip chuliganizmo ir "kelninių žygių" Amerikos universitetuose epochą. Iš kitų mokyklų išskyrė savo paties Notre Dame universitetą (konfesinį), kuriame tokių dalykų nepastatė.

Ytautas Vidugiris ir Liučas Jurskis baigė prie Temple Universiteto esantį Technikos Mokslo Institutą šildymo ir vėdinimo srityje.

Tautinių Korporacijų Sambūrio Chicago ir Clevelando skyriai surengė tradicinius Užgavėnių blynus. Abiejuose parngimiuose dalyvavo didelis skaičius Sambūrio narių ir svečių.

Sviesos Sambūrio Chicago skyrius išsirinko naują valdybą, kurią sudaro: Pirm. M. Untulis, sekr. A. Vėlius, išd. E. Zabaraskaitė ir nariai Dr. J. Valaitis ir P. Andrejauskas.

Lietuvių Universiteto Klubas, kurį sudaro Amerikos lietuvių akademikai, vasario 22 d.

Paslaptinga zona New Yorke

Kovo 1 d. Brooklyno Apreiškimo parapijos salėje New Yorko skautų vietininkija surengė pavykusį vakarą. Suvažintas St. Lauciaus 1 veiksmo vaizdelis "Paslaptingoje Zonoje". Režisavo Vyt. Kidolis. Vaidino — K. Kudžma, V. Karekaitė, R. Kežys, St. Matyckas, Ed. Liogys, J. Pupius ir A. Kundrotaitė. Vaizdelis, nors ir per trumpą laiką paruoštas, suvažintas su įsijautimu ir žiūriovų entuziasmingai priimtas.

Gausių katūčių sulaukė J. Matulaitienės šokėjų grupės tautiniai šokiai. Ypatingai gerai pasirodė skautų vyčių oktetas, per du kartus sudainavęs aštuonias dainas. Oktete dainavo — P. Rasimas, A. Ilgutis, J. Lapurka, R. Kežys, R. Kontrimas, K. Kudžma ir L. Ralys. Oktetui akomponavo A. Mrozinskas. Svečių buvo pilna salė, kurią tautiniais motyvais išdekoravo dail. Č. Janušas.

Pažymėtina, kad N. Y. skautų vyčių oktetas jau kelis kartus su pasisekimu koncertavo įvairiomis progomis. Pirmą kartą dainavo lietuvių studentų suvažiavimo proga š. m. vasario 7 d., o vasario 22 d. su dideliu pasisekimu dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės minėjime Amsterdame, N. Y.

Jau ne vieną savo narį N. Y. skautų vyčių draugovė išlydėjo atlikti karinės prievolės Dėdei Samui. Neseniai į karinę tarnybą išvyko R. Kisielius — draugovės lauzavedys, pradedantis poetas ir daugelio radijo vaizdelių J. Ginkaus programoje autorius bei parengėjas.

Šiuo metu plačiajame pasaulyje šie draugovės nariai atlieka karinę prievolę: Vyt. Gobuzas, Br. Liogys, A. Bobelis, V. Alksninis, A. Prekeris ir kt. — Korėjoje, A. Eidukevičius — išvyko Vokietijon, A. Mikalauskas, Gasiūnas, Bilėnas, Želvys, Vaitaitis ir kt. įvairiose ginklų rūšyse yra išblaškyti po platųjį Amerikos žemyną. Draugovė savo broliams linki garbingai atlikti jų pareigas ir laukia sugrįžtant skautiškam darbui.

CHICAGOS SKAUTISKOJE PADANGEJE

Chicago ir Cicero skautai dalyvauja Lietuvos Vyčių surengtame Lietuvos jaunimo Globėjo Sv. Kazimiero minėjime Sv. Antano parapijoje, Cicero. Šventei skirtą pamokslą pasakė vysk. V. Brizgys. Po pamaldų, bendruose skautų, liet. vyčių ir ateitininkų pusryčiuose skautų vardu kalbėjo sktn. kun. J. Vaisnys, S. J. šventė gražiai praėjo lietuviškojo jaunimo vieningumo ženklu.

Pasktn. Ed. Zabarskas Chicagoje organizuoja oro skautų draugovę.

Chicago skautai ir skautės šią vasarą pradės stovyklauti birželio 27 d. Stovyklos truks 2-3 savaites. Stovyklauti galės tik uniformuoti skautai-tės.

Bridgeporto skautų draugovė, kuriai vadovauja sktn. Kaunas ir sktn. Serapinas, išaugo iki 38 narių.

Jūrų skautų kpt. M. Kukučio laivas planuoja įsigyti plaukiojamą pastatą (laivą). Vandens sporto mylėtojai ir gerieji bičiuliai yra kviečiami efektingai paremti šias jūrų skautų pastangas. Aukos šįsiti laivo vadui vyr. vaitin. A. Levanui, 3236 So. Halsted St., Chicago 9; III.

"Lituanicos" tunto vietinių vadovai įvedė gražią tradiciją — sueigų metu atpasakoti tai, ką skautai skaitė "Skautų Aide". Tuo pajaviramos sueigos, o skautai skatinami domėtis savo vieninteliu žurnalu "Skautų Aidu".

TORONTO SKAUTAI

Kovo 1 d. Toronto skautų Satrijos ir skautų Rambyno turtai paminėjo Lietuvos Nepriklausomybės 35-metį. Susikaupimu pagerbti neseniai amžnybėn nukeliavę — sktn. J. Mašiotas ir skautų bičiulis dr. V. Vydūnas. Trys vilkiukai ir 1 jūr. skautas davė įžodį. Juos sveikindamas ir į sueigos dalyvių dienos tema kalbėjo Vyriausiasis Skautininkas prof. Stp. Kairys. Vyriausiosios Skautininkės įsakymu pranešta, kad sktn. St. Šileikytė jos prašymu atleista iš pareigų. Naująją Satrijos t. tuntininkę paskirta sktn. V. Kalendrienė. Sueiga užbaigta menine dalimi, kurioje skitlys vėl gavo progos pasirodyti savo gaivia dvasia ir išradingumu.

RINKIMŲ KOMEDIJA LIETUVOJE

Priespaudos kūju ir giltinės pjautuvu paženklinotoje Lietuvoje vasario 22 d. turėjo įvykti viešiniai "tarybų rinkimai".

Ta proga buvo paleista į darbą agitatorių pulkai. Sovietiniam režimui būdingu būdu kalte kalant šimtus ir tūkstančius kartų, kad ir neteisėgiausią dalyką, bet vis tą patį, norime apglušinti pilietį, užmušti jo savarankišką galvą ir mechaniniu būdu priversti pasisavinti tai, kas stengiamasi įkalbėti.

Taip okupuot. Lietuvoje pradedama nuo mokyklų vaikų, kuriems mokytojai, kaip Klaipėdos radijo mazgas vasario 19 d. praneša, pasakoją "deputatų" biografijas, kad jie, grįžę namo, papasakotų jas savo tėvams ir namiškiams. Toliau į tuos propagandos pasakytume "kombainierius" įkinkytos moterys. Šimtais jos surenkamos ir priverčiamos dalyvauti "agitusirinkimuose". Taip per Kauno radijo mazgą 1953. 2. 18 buvo pranešta, kad Ariogalos rajono kultūros namų salėje įvyko "rajonų moterų rinkiminių pasitarimas, kuriame dalyvavo daugiau kaip 350 moterų". Vid. mokyklos mokytoja Kaupienė ta proga pranešė, kad 310 moterų dirba kaip agitatorės. Be to, paleistos į darbą vad. "agitmoninės" brigados, kurių tikslas — vilioti žmones susirinkti meniniais parengimais, įterpiant į juos agitacines kalbas.

Prie kolūkių visur įsteigti "agitpunktai". Mums visiems yra žinoma, kaip rafinuotai panaudojami mokytojai, priverčiant eiti su pasakaitomis į tokius susirinkimus. Radijo pranešimuose knibžda mokytojų pavardžių.

Yra įvesti ir "ataskaitiniai" susirinkimai, kolchozų agitatorių aktyvistų susirinkimai. Komjaunuoliai ir šiaip jaunimas paleidžiami lankytis po kolūkininkų namus. Visų tų agitacijų temoms vienos ir tos pačios. Visur linksinuojami Stalino konstitucijos pranašumai, kartojamos mintys iš Stalino knygos "Ekonominės ir socialinės Tarybų Sąjungos problemos", dėstoma, koks geras ir laimingas gyvenimas Stalinui "Lietuvą išgelbėjus", ir keikiama, kad pasaulio kapitalistai ir nacionalistai iš pasaly tyką užpulti "taikingos ir laimingas" Sovietų tautas ir išplėsti iš jų laisvę.

DIRVĄ UŽSISAKYTI galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabalgo!

Pirmoji moteris gydytoja Lt. Fae Adams, priimta į reguliarią armiją. Ji duoda priesaiką prieš armijos medicinos vadovybę Washingtono.

VON SAUKEN NĖRA GENERALINIS KONSULAS NEW YORKE

Vokietijoje gyvenančių lietuvių tremtinių tarpe buvo pasklidusi žinia, kad von Sauken, buvęs Trečiojo Reicho generaliniu konsulu Klaipėdoje ligi krašto atplėšimo nuo Lietuvos, dabar paskirtas vakarų Vokietijos generaliniu konsulu New Yorque. Tas gandas pasiekė ir Kanadą.

Patikrinus šią gandą kompetentingoje Lietuvos atstovybėje Jungtinės Amerikos Valstybės pasiskėjo, jog kalbamas von Sauken nėra generaliniu konsulu nei New Yorque nei kitose parnašiose įstaigose Jungtinės Amerikos Valstybėse. Neseniai perkėlus vokiečių generalinį konsulą iš New Yorque į Washingtoną, jo vieton buvęs paskirtas tūlas von Riesel, kuris savo laiku nacionalsocialistinės valdžios

buvęs pašalintas iš tarnybos. Von Sauken yra pažymėtinąs tuo, jog jis iš užkulisų valdė nacionalsocialistinę opoziciją Klaipėdos krašte ir kartu buvo įvertinamas kaip abiejų paskutinių Direktorių neoficialinis perdėtinis.

Šito asmens protėviai yra kilę iš Lietuvos (Suvalkijos) ir prieš pusantro šimto metų yra persikėlę į Prūsiją, kur jie buvo įsigiję Tarpūčių dvarą, netoli Suvalkijos sienos.

Lietuvos-Lenkijos bajorų sąrašuose buvo pažymėti tūli Suvalkiečiai bajorai: S a u k a i.

Dr. M. A.

Ar jau įstoja į VILTIUS draugiją?

ŠIO METO IDOMIAUSIA KNYGA ŽEMAIČIŲ KRIKSTAS

Romanas iš mūsų senosios ir garbės žygių atžymėtos praeities. 421 psl., kietais drobės viršeliais įrišta. Gaunama Dirvoje (6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio) ir pas kitus spaudos platintojus. Kaina \$3.50. (8)

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md. Antanas Česonis, 1823 Hollins St.

So. Boston, Mass. Brunonas Kalvaitis, 545 East Broadway.

Brockton, Mass. Bačiulis A., 9 Broad St.

Chicago, Ill. Jonas Papiūnas, 4416 So. Hermitage Ave., Yard 7-0191

Dayton, Ohio J. A. Urbonas, 1302 Lamar St.

Detroit, Mich. Vl. Pauža, 9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey A. S. Trečiokas, 314 Walnut St.

New York-Brooklyn Antanas Sodaitis, 57-56, 63rd St., Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr. J. Povilaitis, 5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn. Vladas Varneckas, 2157 N. Main St.

Hamilton, Canada Antanas Mingėla, 190 Catherine St. S.

Montreal, Canada Stepas Kęsgaila, 6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada Jonas Paršeliūnas, 62 Pauline Ave.

Welland, Canada Zukauskas Kazys, 87 Thorold Rd.

Anglijoje Dainora Daunoras, 49 Thornton Ave.

Thurnham Green, London W. 4

Australijoje Povilas Lukošius, Box 1665 M. G.P.O., Adelaide, S. A.

Australija P. Ambraza, 29 Elsemere St.

Kensington Sydney

Brazilija Meldutis Laupinaitis, Caixa Postal 118

Sao Paulo

Colombia K. Klastauskas, Apartado nae 2336

Medellin

Venecueloje Antanas Diržys, Avenida Alayon No. 6

Oeste

Maracay, Edo, Aragua

KITAIP GALVOJANT

(Atkelta iš 3 psl.)

kai suklydo tai primedamas krikščioniškai ideologijai. Jei jis žino, kad artimo meilės įsakymas yra vienas iš pačių svarbiausių įstatymų tos pasaulėžiūros žmonėms, tai jis, logiškai galvodamas, galės suprasti ir tolerancijos būtinumą bei kompromiso galimumą. Nereikia tačia, kad kiekvienas, kuris skelbiasi einąs tuo pasaulėžiūrinio keliu, esmėje jau ir gyvenime sau pritaiko krikščioniškus principus; bet tokiu atveju tai nėra krikščioniškos ideologijos žmogus, bet tik tuo vardu besidangstąs kitos pažiūros asmuo.

(Bus daugiau)

Ar pažinti šį kraštą

Nuo Richardo Trečiojo ligi "South Pacific" melodijų

Amerikos teatras kovoja su sunkumais

Ar filmų, radijo ir vis labiau kylančios televizijos gadinėje dar gali išlaikyti teatras JAV? Ar jam negresia galutinis žlugimas? Pagaliau, ar šiame krašte jis lygintinas su senomis teatrinėmis tradicijomis Europos kontinente?

Ne, Amerikos teatras dar nėra žuvis, nors jau eilę metų jam tenka grumtis su įvairiais negalavimais ir didėjančiu publikos abuoju. New Yorkas su savo Broadwayumi jau antrąsias šimtmetis tebėra teatrinio krašto centru, o teatrinė veikla žymi kituose miestuose, net tokiuose, kur, atrodytų, turėtų vyrėti tik pramonės dvasia (Cleveland), dramos vaidinimai skatinami įvairių organizacijų ir mokslo įstaigų. Teatras šiame krašte nori išlikti gyvas, pasiryžęs nepasiduoti televizijai ir rodo norą išlaikyti vos porą šimtmečių trukusias amerikines teatro tradicijas.

Kai Prancūzijoje, Italijoje, Anglijoje 16, 17 amž. žydėjo teatro menas, atsirado Šekspyras, Moliere ar Goldoni, publikos masės traukė didieji aktoriai, kaip Edm. Kean, H. Irving ar Sarah Bernhardt, tai šiame kontinente gyventojai buvo užsiėmę daug realiaisiais reikalais. Apie teatrinę krašto veiklą galima kalbėti tik nuo 18 amž. vidurio. Tuo metu teatro vaidinimai jau statyti Williamsburge, Virginijoje (1736), bet niekas negalėjo pasakyti, kur rasti mėgėjų ar profesionalinio teatro ribą. Organizotas teatras 1749 m. bandyta atidaryti Philadelphiaje, tačiau gyventojams pasipriešinus ir net suėmus aktorių, teatralai persimetė į New Yorką ir čia pradeda teatrinę veiklą.

New Yorkas greitai laiku virsta teatrine krašto sostine, bet žymiai reikiąsi ir kiti du didieji rytų miestai Philadelphia ir Bostonas. 1750 m. New Yorkas Thomas Kean patraukia publiką su "Richard III", o 1752 m. iš Londono atsigabėjęs aktorius Lewis Hallam vienu didžiųjų teatro pionierių JAV. Šekspyras su "Venecijos pirkliu" ir "Otello" dar labiau populiarinamas krašte. Pietuose, nuo 1768 m. gyvai veikia "Virginia Comedians", statydami dramas Williamsburge ir Annapolis. Pradedami statyti didesni pastatai teatro reikalams.

Visam krašte pagarsėjo keli teatrai, kaip Chestnut Street teatras Philadelphiaje, Park New Yorko ar Boston Theatre Federal St. Po Hallam'o atsiranda kiti pionieriai, kaip David Douglass, aktoriai kviečiami iš Anglijos, teatras vis dar tebėra eksperimentų, bandymų būvyje. 18 amž. pabaigoje depresija teatrinę veiklą žymiai nusilpnina. Atsiradę teatrų direktoriai (managieriai) įieško naujų kelių — jie kelia meninį lygį ir stengiasi pasiekti ūkinio stabilumo. 19 amžius JAV teatruose būdingas paskirų aktorių, "žvaigždžių" (stars) vyravimu. Publiką patraukia nebe žymūs dramaturgai ar didesnis pastatymas, bet vyriausi veikėjai.

Čia vėl Anglija duoda Amerikai didžiulius varduos teatro pasauliui, kaip Junius Brutus Booth ar John Howard Payne. Pirmojo sūnus, Edwin Booth, gimes JAV, pralenkę savo tėvą ir laikomas pačiu didžiuoju krašto dramų aktorium. Savo kardinolo Richelieu vaidyba, Hamlete, Venecijos Pirkly šis 18 amž. pabaigos tragikas tiesiog užpuolė žiū-

rovus New Yorko ar Bostono didžiuliuose teatruose. Iš amerikiečių vaidybos dar iškyla Edwin Forrest, Charlotte Cushman, Joe Jefferson, o nuo 1875 m. Maurice Barrymore pradedant per visą šimtmečio pusę teatre ir vėliau filmoje šviečia Barrymore šeimos aktorių vardai. Du iš Maurice vaikų, Ethel ir Lionel, dar ir šiuo metu tebėra sėkmingi dramoje ir filmoje. Teatrinė veikla kilo ir kitu požiūriu — 19 amž. pirmoje pusėje New Yorko pastatyta apie 20 teatrų. Jie anksčiau buvę kituose miestuose, net tokiuose, kur, atrodytų, turėtų vyrėti tik pramonės dvasia (Cleveland), dramos vaidinimai skatinami įvairių organizacijų ir mokslo įstaigų. Teatras šiame krašte nori išlikti gyvas, pasiryžęs nepasiduoti televizijai ir rodo norą išlaikyti vos porą šimtmečių trukusias amerikines teatro tradicijas.

20 amž. amerikiečių teatru daug duoda David Belasco. Ligi pirmojo pas. karo šis dramos inovatorius, panaudodamas naujus scenos (stage) šviesos efektus yra dėmesio centre ir New Yorko Broadwayaus veikloje palieka gilius pėdsakus. Vėliau amerikinis teatras su A. Hopkins ir R. Jones bando vaizduoti (imagination) teatrą, realistinę dramą ir kitas kryptis. Kai atėjus antrajam pas. karui daugely Europos kraštų drama nebeturėjo didesnės sėkmės, tai New Yorke ji komerciniškai žydėjo.

Pokariniam laikotarpiu būdingas teatrinės veiklos skatinimas visame krašte. Pvz., 1947 m. veikė rekordinis vasaros teatrų skaičius mažose provincijos vietovėse — 124. Skelbiama gausūs konkursai dramoms. Teatro decentralizacija labiau rūpinasi The American National Theatre and Academy. Ji įkuria bendroves su indėliais teatrų išlaikymui Texase (Dallas), Bostone, Los Angeles, Atlantoje. The Theatre Guild organizuoja nuolatinius dramų žiūrovus daugiau kaip 30 miestuose. Marg. Webster krašto studentų sambūriams parodo Šekspyro tragedijas. Gyvai veikia kai kurių miestų teatriniai sambūriai, iš m. iš Londono atsigabėjęs aktorius Lewis Hallam vienu didžiųjų teatro pionierių JAV. Šekspyras su "Venecijos pirkliu" ir "Otello" dar labiau populiarinamas krašte. Pietuose, nuo 1768 m. gyvai veikia "Virginia Comedians", statydami dramas Williamsburge ir Annapolis. Pradedami statyti didesni pastatai teatro reikalams.

Visam krašte pagarsėjo keli teatrai, kaip Chestnut Street teatras Philadelphiaje, Park New Yorko ar Boston Theatre Federal St. Po Hallam'o atsiranda kiti pionieriai, kaip David Douglass, aktoriai kviečiami iš Anglijos, teatras vis dar tebėra eksperimentų, bandymų būvyje. 18 amž. pabaigoje depresija teatrinę veiklą žymiai nusilpnina. Atsiradę teatrų direktoriai (managieriai) įieško naujų kelių — jie kelia meninį lygį ir stengiasi pasiekti ūkinio stabilumo. 19 amžius JAV teatruose būdingas paskirų aktorių, "žvaigždžių" (stars) vyravimu. Publiką patraukia nebe žymūs dramaturgai ar didesnis pastatymas, bet vyriausi veikėjai.

Čia vėl Anglija duoda Amerikai didžiulius varduos teatro pasauliui, kaip Junius Brutus Booth ar John Howard Payne. Pirmojo sūnus, Edwin Booth, gimes JAV, pralenkę savo tėvą ir laikomas pačiu didžiuoju krašto dramų aktorium. Savo kardinolo Richelieu vaidyba, Hamlete, Venecijos Pirkly šis 18 amž. pabaigos tragikas tiesiog užpuolė žiū-

Eug. O'Neill, M. Anderson, S. N. Behrman didžiųjų miestų publikos nepatrauks. Antrojo pas. karo metu iškilęs T. Wilder su savo dramomis, ypatingai "Mūsų miesteliu" kurį laiką savo naturalizmu, simbolika pavergia ne tik JAV, bet ir Europos žiūrovus. Po karo iškyla dar keli dramaturgai, kaip Tennessee Williams, davęs keletą pietietiško kolorito dramų (A. Streetcar named Desire) ar Arthur Miller, savo "Death of a salesman" ar neseniai pastatyta "The Crucible" patiekęs tikrai stiprias dramas. Amerikiečių žiūrovus dar paskatins neatsisakyti teatro lengvesnio pobūdžio veikalai (John van Druten), bet tik su sąlyga, kad juose pasirodytų įžymybės...

Kaip ir 19 amž. ir šiuo metu JAV teatre vyksta panašus reiškinys — parodykit žvaigždę, tad eisim į teatrą. Ir iš tikrųjų, jei New Yorke ištiesim savaitės scenoje išsilaiko Šekspyro ar Shaw dramos, tai tik dėl aktorių vardų skelbimuose. Didieji anglų aktoriai Laurence Olivier ir Vivien Leigh (vieno vakaro metu 1950-51 m. vaidinę net dvi Šekspyro ir Shaw dramas) ar kiti talentingi britų artistų pora kaip Lilli Palmer — Rex Harrison bei neseniai iškilęs Alec Guinness per pastaruosius sezonus žymiai pakėlė New Yorko teatro lygį. Tebėra magnetu ir kai kurių JAV geresnių aktorių, kaip Kath. Cornell, Helen Hayes, K. Hepburn, Olivia de Havilland, Fred. March, vardai. Atsiradę žiūrovų ir Europos teatrų pasirodymams Broadwayuje. Pvz., seniau buvusios L. Jouvett trupės gastrolių ar neseniai vykusiai praėjusi prancūzų įžymiųjų aktorių J. L. Barrault ir Mad. Renaud bei graikų teatro viešnagė. New Yorkas su savo apie 30 teatrų (vasarą jų daug neveikia) turi išauklėtų žiūrovų ir dar daugiau tokių, kurie vaikosi mados ir vardų.

Karas ir politinė satyra tai vėl sritys, kuriose amerikinis teatras patrauks publiką. Štai tokia nepretenzinga jūrininkų komedija "Mr. Roberts" tik viename New Yorko išsilaiko scenoje net per 1000 spektaklių, atneša daugiau kaip 1 mil. dol. pelno, turi sėkmės belaisvių drama (Stalag 17), mielai žiūrimi Washingtono politikos pajukio vaizdai (Affairs of State...).

Tačiau tik muzikiniai spektakliai laikytini šio teatro aukso aruodu ir išlaikymo garantija. Daug muzikos, šokių, humoras, daug veikijų, melodingas muzikos apipavidalinimas, geri dainininkai — tai sąlygos tokiems "musicals". Ir kai 1943 m. dabar pagarsėjusių autorių pora — Rich. Rodgers ir Osc. Hammerstein III pradėjo su savo "Oklahoma", tokie pastatymai virto reprezentaciniais amerikinio teatro parodymais. Vis daugiau jų, kiekvienas (pvz. Guys and Dolls ar King and I) atneša kas savaitę ligi 50,000 dol. o toks "South Pacific", turėjęs savo New Yorko premjerą 1949 m. rekordine sėkme jau įkopė ligi per 1600 spektaklių. "Musicals" sudaro visų New Yorko pastatymų apie trečdalį ir šalia tradicinių britų dramos pajėgų viešnagių, jie virsta savotiškais teatro gelbėjimosi šiaudeliais.

Gelbėtis tenka, nes televizija su kitais pavojaus vis labiau kerta amerikinio teatro egzistencijos pagrindus. Dar 1928-29 m. sezono Broadwayaus meno šventyklos parodydavo net 224 premjeras, o pastaruosiu metu vos ligi 80. Daugiau kaip per pusę sumažėjo teatrų skaičius ir pastatymų lygis bei repertuaro parinkimas nuolat smunka. Šiandien Šekspyras, Shaw ar Elliot ne tik New Yorke, bet ir kituose miestuose turės žiūrovų, bet ar ilgam? Būtų gaila, kad žlugtų institucija, viena iš nedaugelio galinti kelti krašto gyventojų dvasinę kultūrą.

Vienas kelių — patraukti publiką kuo nors nauju, vyliojančiu. JAV senieji dramaturgai, kaip

Apie Stalino mirtį

Stalino mirtis komentuojama įvairiai. Vokiečių "Rheinischer Merkur" reiškia mintį, kad ir jį likvidavo Malenkovo vadovaujama "Kremliaus žmogžudžių komanda". Prancūzų spaudos ir radijų daugumas skelbia įsitikinimą, kad dabar iš esmės keisis ir Sovietų užsienio politika. JAV spaudoj pasirodė balsų, kad tarpt. padėtis gali paastrėti, bent pagriežtės šaltojo karo frontai. Amerikiečių apžvalgininko W. Lipmano nuomone, bolševikams negreit pavyks "sukurti tokią naują dievuką, koks buvo Stalinas". Kitų nuomone, naujas karas ar taika priklausys nuo to, kam faktiškai pateks į rankas visa po Stalino valdžia Sov. Sąjungoje.

Šveicarų "Die Weltwoche" (53. 3. 6) nuomone, bolševikams negreit pavyks sukurti antrą Leniną arba Staliną. Kol Stalinas būtų buvęs gyvas, naujo karo tikrai nebūtų buvę, nes jis nenorėjo nė II-jo karo ir buvo pasiryžęs nacinei Vokietijai užleisti dideles teritorijas dalis. Deja, Hitleris reikalavo dar dau-

giau "erdvės", kol galiausiai iš visų "galimų" okupuoti "sričių" beliko bunkeris Berlyne, kur jis ir nusizūdė. Amerikiečių ekspertų nuomone, dabar tarp Stalino įpėdinių neišvengiamai prasidės trynimasis. Tačiau visai valdžiai savo rankose sukoncentruoti Molotovas laikomas per senu, Berijos žvaigždė apsiniaukė, kai sausio mėnesį jis buvo imtas viešai kritikuoti, Malenkovas — nemėgstamas kariuomenės.

Tačiau visiems pavertiesiems Stalino mirtis sudaro naują išsilaisvinimo viltį. Su laiku žuva visi, kad ir žiauriausieji režimai, tad žus ir bolševikų sukurtasis, juo labiau, kad jis ne tik pavertė milijonus svetimų žmonių, bet taip pat žudė savąją tautą. Anot kancel. Adenauerio, tas mauzoliejus, kuris bus pastatytas Staliniui (jis dabar išstatytas Lenino mauzoliejuje), vokiečiams amžinai bylos, kiek Stalinas yra pavertęs ir sunaikinęs jų tautiečių. O pavertieji prie tų žodžių pridėtų: taip pat milijonus kitų tautų žmonių. "Osserv. Romano" pažymi, kad Stalino vardas bus amžinai susijęs su tylija kančia, kurioj sunkius kryžius kelius teko vokiečiams iš pirmųjų išeiti Baltijos valstybių broliams. Stalinas ir jo režimą ypač smarkiai puola rusai, ukrainai ir kiti pavertieji tiek savo spaudoj, tiek per radiją pranešimus. Visi jie nurodo, kad sovietinė grėsmė palieka, kaip buvusi, o kitų nuomone, net padidėja, nes, Malenkoviui suėmus visą vadovybę į savo rankas, kažin ar benorės bolševikai laukti tol, kol amerikiečiai su Vakarais galutinai sustiprės ir bus pajėgūs sutriuškinti pačią užuomazgą kiekvieną galimą bolševikų avantiūrą.

Pavertę Lietuvoje apie Stalino ligą buvo pranešta tik kovo 4 d. 10 val. per Vilniaus radiją, nors smūgis Staliną buvo išlikęs jau naktį iš kovo 1 į 2 d. Būdinga, kad tą dieną netransliavo jokios programos įprastinių laikų nei Kauno, nei Klaipėdos, nei šiaulių radijo mazgai. Matyti, buvo įsakyta "būti pasirususiems", kaip kad Rytų Vokietijoje, kur komunistų galva buvo įsakyta tučiuojau skristi į Maskvą, o visa kariuomenė, milicija ir net ugniagesiai suvaryti į savo būstus, nes buvo paskelbta "aliarmo padėtis", o kiekvieną antikomunistinį pasireiškimą buvo įsakyta "likviduoti" pačiomis griežiausiomis priemonėmis. SSSR KP centro komiteto ir minist. tarybos pranešimuose paskelbtas įsakymas nurodymas, kad visi su "pavirgubinta energija" parodytų "didžiausią vieningumą ir susitelkimą, valios tvirtumą ir budrumą". Vak. Vokietijojej komunistai apie Stalino mirtį atspausdino plačiausius pranešimus ir juos kiša norintiems ir nenorintiems į pašto dėžutes ar tarp namų durų.

Kiek uždirba teatrų aktoriai? Žymiai mažiau kaip už pasirodymus filmoje ar televizijoje. Vidutinis metinis teatro artisto uždarbis profesiniame teatre (vad. legitimate) yra apie 800 dol. Iš daugiau kaip 6000 suregistruotų aktorių 1951 m. po 2000 ir daugiau dol. per metus uždirbo 1,469 aktoriai, iš aštuonių tik vienas galėjo pasigirti 5,000 uždarbiu, tik šeši per metus surenka daugiau kaip 100,000 ir vos du didžiavosi daugiau kaip 150,000 dol. metiniu uždarbiu.

Kokie JAV nuostoliai per pas. karus? Per pirmąjį pas. karą JAV turėjo nuostolių žmonėmis: žuvusių ar mirusių nuo žaizdų — 126,000, sužeistųjų — 234,300, belaisvių ar dingusių be žinios — 4,500. Tie nuostoliai sudarė tik 8,0% bendrų kariavusių kraštų nuostolių. Antrajame kare JAV nuostoliai žuvusiems buvo 393,131, o sužeistųjų — 673,807.

Ar daug sergančių nervų ligomis? Šiuo metu JAV yra 300,000 šizofrenikų. Jie ligoninėse užima daugiau vietų negu sergų širdies ligomis ar vėžu. Nors tokie ligonys ilgai gydomi, tačiau pastaruosiu metu jų gydymas žymiai sėkmingesnis. Amerikiečių karių tarpe Europoje dar neseniai nervų priepuoliais susirgavo apie ketvirtadalis visų karių (vieną priežastį — krašto pasiilgimas). Dabar tas susirgimų skaičius žymiai krytes. Parengė V. AL.

Iš Miami

MINEJO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖ

Miami, didėjanti lietuvių kolonija, Lietuvos Nepriklausomybės 35 metų sukaktį minėjo vasario 20 d. Kadangi žiemos metu čia suvažiuoja daug lietuvių iš šiaurės, į paminėjimą susirinko virš 300 žmonių. Tai toli ne visi lietuviai, nes išsimėtę po plačią Floridą, ne visi gali į šventę atvykti, nors ir norėdami.

Kalbėtoju čia paprastai pasinaudoja tokiu, kuris pasitaiko atvykti iš šiaurės. Šį kartą iškilmei atitinkamą kalbą sakė svečias iš Clevelando, K. S. Karpiaus. Kalbėjo ir pora vietinių kiltaučių.

Minėjimas buvo pamargintas grausiu dainų programa, kurias išpildė tremtinio Petro Stevens vadovaujamas choras, susidedas iš senųjų amerikiečių, Lietuvos operos artistė Antanina Dambrauskaitė, kuri dabar gyvena šiame mieste. Ji dar su choro vedėju padainavo duetų. Pabaigoje gražiai padainavo kita iš

Lietuvos atvykus, čia gyvenanti lietuvaitė, Anita Karns-Navickaitė, kuri taip pat vadovavo programai. Aukų Amerikos Lietuvių Tarybai surinkta \$325.

STATOSI NAMĄ

Veiklesnieji Miami gyventojai lietuviai, savo veikimui padaryti našesni ir tikresni, pasiryžo pasistatyti lietuvių namą su sale, kur koncentruosis visas jų veikimas. Trumpu laiku manoma sulaukti jau atidaryti.

Senųjų lietuvių veikla plečiasi čia visomis pusėmis. Vasario 16 vakare, Miami naujai įrengtai miesto skaitykloje vietos lietuviai veikėjai įteikė lietuviškų knygų ir anglškų knygų apie Lietuvą. Programoje dainavo lietuvių choras, A. Dambrauskaitė solo ir duetas su Stevens. Knygų įteikimo kalbą sakė veikėjas žemaitis, anglškai kalbėjo advokatas Dirsė, lietuviškai Karpiaus. Programai vadovavo A. Navickaitė.

ISTOKI VILTIES DRAUGIA

PAIVAIRINK MAISTĄ... TURĖK COKE PRIE VALGIO

Coca Cola yra pritaikyta gėrimas prie valgio. Daugiau ir daugiau valgyklų duoda Coke su maistu. Kita karta, kai pietausi valgykloje, sakyk — "Aš versiu Coke".

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY "Coke" is a registered trademark. © 1953, THE COCA-COLA COMPANY

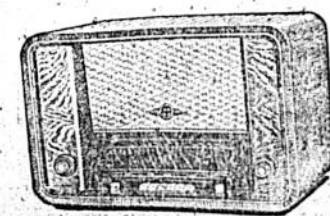
LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidydas Dr. Jonas Balys

Dvi dalys kartu įristos: Dvasios ir Žmonės, 166 sakmės, 126 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl. Knyga didelio formato, spalvotas viršelis, pieštas dail. V. K. Jonyno. Kaina \$3.00. Gaunama Dirvoje.

Vokiškos radio aparatų firmos KOERTING atstovas

ST. GRABLAUSKAS, gvv. 5 Thomas Park, So. Boston 27, Mass., siūlo visomis bangomis ir P. M. penkių modelių radio aparatų. Kainos nuo 100 dolerių. Taip pat skubini reikalingi didesniuose miestuose atstovai

V. BARTKUS
712 E. 92 St.,
Cleveland 8, Ohio
Tel.: LI 1-6716

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

KELIAUJANT I FLORIDA

Sioje mūsų kelionėje į Floridą ir atgal padarėme ilgą kelią — pailgą lanką važiuojant per Ohio pietvakarių kryptimi, paskui sukant į pietryčius per Kentucky, Tennessee ir Alabama valstybes. Grįžom rytų kryptimi, per Georgia, South Carolina, North Carolina, Virginia, Maryland ir Pennsylvania.

Iš Clevelando į pietus, į Floridą, yra vienas trumpiausias kelias — U.S. 21. Tačiau dažniau važinėjantieji to kelio vengia, nes jis kerta pastrizai pažįstamus augštesnius Appalachian kalnų dalis, kuriuos pervaziuoti reikia vargti apie dvi dienas. Kelias per tuos kalnus yra siauras ir senas, taigi labai kraipytas. Ir važiuojant tas dvi dienas eina tik augštinė žemyn ir įvairiomis kilpomis sukinėjantis. Kartą tuo keliu važiuojęs jo nenori ir įšokti kitų kelių, kurie iš dalies aplenkia tuos kalnus, nudrėkusius nuo Pennsylvania's ir pietvakarių, kurių pietinis galas užeina iki šiaurinio Floridos kampo.

Tų kalnų aplenkiti negalima, norint iš Clevelando pasiekti Floridą, ir tenka važiuoti arba vakarine jų puse, per Cincinnati, arba rytine, per Virginia, kur pravažiuojama visai netoli sostinės Washingtono. Per Virginia važiuojant kalnynus tenka perkirsti Pennsylvania'je, kur per juos pravažėjęs moderniškas kelias. Po augštesniais kalnais iškasta aštuoni tuneliai. Rytiniai tų kalnų pakraščiai nusidriekia visu keliu per Virginia, abi Carolinas, ir tik arti Floridos, Atlanto pakraščiu, prasideda lėkštumas.

Florida — "Gėlių žemė", kaip ją ankstyvieji užkariautojai išpažinėjo, — kur žiemą oras vasariškas, kur palmės ir kiti tropiški medžiai ir žolynai vyrauja ir žydi kaip pas mus sniegas; kur saulė žiemą kaitina kaip vasaros metu; kur medžiai žiemą nušvitę "auksiniais obuoliais" (apelsinais) ir kitais citriniais vaisiais; kur lankytis įdomumų sudaro ir gausus lietuvių suvažiavimas ir plačios Amerikos.

Jau anksčiau esam buvę Floridoje, taigi šios kelionės metu sumanėm aplankyti ir Amerikai kaimyninę ispanišką salą Kubą, su jos išreklamotu "Vakary Paryžium", sostine Havana. Ku būdą dabar jau nepriklauso Ispanijai. Visus savo kelionės idėmes patyrimus ir noriu patiekti Dirvos skaitytojams.

Pirmą naktį nakvojom dar Ohio valstybėje, nes po pietų išvažiavus nepajėgėm iš jos išvažiuoti, kaip buvom norėję. Nakvojom mažame, sename, bet švariame miestelyje, Lebanon, pravažiavę apie 230 mylių. Išvažiavę, su žmona sutarėm nakvoti miesteliuose viešbučiuose, ne tuose automobilistams įrengtuose moteliuose (motor-hotel) pakelėse, kurių dabar ypatingai daug pristatyta, ir labai puosnių. Kambarį gavom viešbutyje, kurio pavadinimas "Aukštinis Avinas", Lebanon miestelio centre.

Šiuo savo patyrimu noriu padalinti su kitais, kuriems tektų automobiliumi atlikti ilgas keliones. Viešbutiai esti miestelių centre; jie dažniausiai turi restoraną, o be to, tuoj pat gatvėje, yra valgyklos, jeigu nenori viešbutyje valgyti. Viešbučiuose kambarių kainos yra normalios, prieinamos, visada vienodos. Tuose pakeles moteliuose, kurie įrengti turistų aplūpimui, tenka mokėti dvigubai ir trigubai. Kadangi jie yra toliau už miestų ir miestelių ribų, juose apsinakvojus dar reikia važ-

neti į miestą vakarienių įšokti ir ryto metą pusryčių.

Tas "Aukštinis Avinas" yra įdomus tuo, kad skaitosi pirmutinis Ohio viešbutis, pradėjęs veikti 1815 metais, kai dar apie viešbučius šiose vakarių teritorijose niekas nežinojo. Anostelės, matyt, buvo svarbus anostelės, nes ten lankėsi ir nakvojo dešimt Amerikos prezidentų, tarp 1840 ir 1924 metų, ir jame viešėjo eilė žymių senesnių Amerikos gyvenime žmonių. Viešbutis dabar palaikomas kaip koks muziejus, turįs įvairių senų daiktų ir paveikslų. Jo kambariai pavadinti vardais tų prezidentų, kurie juose nakvojo. Lebanon miestelis, matyt, buvo reikšmingas ankstyvoje Ohio dienoje, Clevelandas (įsteigtas 1795 metais) dar skaitėsi tik kaimas ir jo dabartinio centro aikštėje tada dar ganėsi karvės. Bet Lebanon neturėjo progos išaugti didmiesčiu. Jį nustelbė prie Ohio upės augęs Cincinnati miestas, 30 mylių į pietus, ir kiti artimi miestai, Dayton, Columbus, Springfield, kuriems laimė lėmė pavirsti pramonės centrais.

AR IR JIS BUS "SAULĖ"?

Stalinai, pagrobę Rusijos valdžią ir žudynėmis pašalinę mas visus neišitikimusius, per 29 metus valdymo, pasidarė "saule", "mokytoju", "tėvu", "išmintingiausiu", "genijum", "prispautųjų vadu".

Ar pavyks tapti "saule" ir Stalino įpėdiniui? Kiek ilgai jis valdys? Ar pavyks išauginti savo "garbę" ir galybę panašiai, kaip pavyko Stalinui?

Pastebėtina, kad Stalinai mirė panašia liga, kaip ir Leninas. Kraujo išsiliejimu smegenyse baigė gyvenimą ir Stalino prieštarius prezidentas Roosevelt, kuris mirė bal. 12, 1945 m., išvykęs iš Washingtono į poilsio vietą, po sugrįžimo iš Jaltos. Jis grįžo pusiau gyvas, ir mirė staigiai, pasiskųsdamas, kad jam pradėjo baisiai galvą skaudėti.

Roosevelt'ui mirus, parvežtas į sostinę, jo karstas visai nebuvo atidarytas, tik Sovietų atstovas Gromyko išreikalavo, kad jam vienam, nakties metu, būtų parodyta, ar galbūt tikrai guli Roosevelt. Ir tas buvo padaryta, Stalino reikalavimui išpildyti.

Kai kurie skelbia, kad pasibaigė Stalino era, prasideda Eisenhower'era. Bet ar Eisenhower'as sugebės išnaudoti tai, ką jam likimas skiria? Jau dabar dauguma amerikiečių rėkia, kad reikia saugotis ir "nesupykdyti" Malenkovo.

GEN. VAN FLEET ISTORIJA

Grįžęs iš Korėjos Amerikos armijos vadas gen. Van Fleet, pareikė, kad Amerikos kariuomenei Korėjoje dažnai stokavo reikmenų ir kaip reikiant negalėjo kariauti ir tikėtis priešų nužalėti, ko matyt kai kurie ir nenorėjo.

Kai kas tvirtina, kad tuom atskleidžiama tolesni Achešono — Lattimore planai gelbėti sovietams užkariauti Aziją. Kai Amerika turėjo duoti Kinijos nacionalistams pagalbą prieš komunistus, ta pagalba ir pavėluota ir visai sulaikyta, ir komunistai Kiniją pavėgė.

MOTERIS AMBASADORIUM ITALIJAI

Prez. Eisenhower iki tam tikro laipsnio dirba surištom rankom. Neabejotina, kad bent vie-

VLIKas nebijo kritikų...

Mūsų spaudos apžvalga

Elta komentavo M. Bajorino, DBLS pirmininko, straipsnį "Tikruoju keliu", kuris buvo paskelbtas Britanijos Lietuvių ir prof. Kaminskio str. "Laisvimo organizacijos klausimu", kuris tilpo paskutiniame Lietuvos numeryje. Abu tie straipsniai nagrinėja Vliko reformas ir sustiprinimo klausimus.

Tą perdudama Elta, tarp kitko, pažymėjo:

"Dėl pareikštų tame pačiame "Br. Lietuvio" vedamajame baimės, kad "nors ir kukli Vliko kritika visuomet yra susijusi su didesniu ar mažesniu pavojumi būti apšauktam antivilkininku", mes galime užtikrinti, kad Vlikas rimtos kritikos ir opozicijos nebijo ir ją sveikina, žinoma, jei ji yra konstruktyvi ir turi gerą intenciją. Šiomis pastabomis buvo paliesti patys Vliko pagrindai. Būty labai pagėdautina, jei šiuo tokiu svarbiu reikalu kuo plačiausiai išsitarų visa mūsų visuomenė. Šie klausimai turi būti sprendžiami sine irae et studio, užmiršus visokį partus, o turint prieš akis bendrą visiems lietuviams rūpimą Lietuvos laisvės reikalą". (Elta Informacijos, Nr. 3131).

Šį Vliko pažiūrų pasikeitimą reikėtų tik sveikinti, nes dar neseniai buvo laikas, kai visokios pastabos ir pozityviausios kritikos dėl Vliko reformos buvo traktuojamos, kaip Vliko grovimas.

MUS APIMA EMIGRACINĖ POLITINĖ EPILEPSIJA

Min. Lozoraitis, pasikabėjęs su dr. J. Deveike, paskelbtame Nepriklausomoje Lietuvoje, ir atskaidamas, kodėl jis nereguoja į nuolatinius jo asmens puolimus tam tikroje spaudoje, tarp kitko, pastebėjo:

"Aš nemanau, kad tą kompaniją, kuri buvo užpėnė (1951 m.) pakelta prieš mane susitarus su Vliku, būtų galima pavaldinti lojale. Kokia yra gi padėtis tikrumoje? Buvo norima, kad aš susitarčiau. Aš tariasi, su Vliko įgaliojimu ir susitariau su jais ir net su pačiu Vliku. Tačiau vos spėjom susitarti ir susitarimą pasirašyti, kai Vliko dauguma sudarančios partijos pakėlė prieš mane labai smarkią

nas lietuvis, žinantis Italijos padėtį ir komunistų pajėgumą toje šalyje, užgirtų skyrimą moters ambasadorium į Romą. Tačiau prez. Eisenhower negalėjo iš to išsisukti: jis nominavo, ir šiomis dienomis senatas patvirtino Clare Boothe Luce į tą atsakingą vietą.

Dėl Italijos ambasadoriaus vietos įvyko užkulisinis susitarimas tarp dviejų įtakingų Conn. valstybės šeimų: Luce ir Lodge, dėl jų ambidungų moterų užsigeidimo tos pačios vietos. Henry Luce, įtakingų žurnalų "Life" ir "Time" leidėjas, rinkimų metu rėmė Eisenhower'io kandidatūrą. Jo žmona, buvus kongreso atstove prieš kelis metus, aktyviai dalyvavo rinkimų vajuje, ir Eisenhower prižadėjo jai ambasadoriaus vietą.

Kai paaiškėjo, kad Clare Luce gali būti paskirta ambasadorium Roman, tos vietos užsigeidė savo žmona Conn. gubernatorių Lodge (UN ambasadorius Lodge brolis), kuris taip pat rėmė Eisenhower'į ir kurio žmona yra italų kilmės.

Mirus vienam Conn. senatoriui, kiek anksčiau, Clare Luce norėjo būti paskirta senatą jo terminui baigti, bet gubernatorių Lodge, skaitydamas ją baigusią savo politinę karjerą, paskyrė senatorium kitą, vyrą. Tačiau Clare Luce laimėjo ambasadoriaus vietą.

kompaniją. Tokią kompaniją, kokios galbūt jau seniai nebuvom matę mūsų politinėje istorijoje. Ir kompanija buvo sukurta kaip tik dėl mūsų padaryto susitarimo.

Aš dar suprasciau, jeigu toji Vliko dalis, supranęs, kartų savo įgaliojimus, nors vargu ar ir tas būtų pateisinama, nes kai man žinoma, jie veikė viso Vliko duotomis instrukcijomis ir tirdamiesi su manim buvo nuolatiniame kontakte su Vliku. Nuostabi būdu, puolimo objektu pasidarė aš tik vienas. Aš manau, kad ir šiuo atsitikimu demokratinė visuomenė nereikia aiškinti šitokio elgesio nenormalumo. Pasitikiu, ji pati suprass, kad toks elgesys nėra nei teisi, nei konstruktyvi ir turi gerą intenciją. Šiomis pastabomis buvo paliesti patys Vliko pagrindai. Būty labai pagėdautina, jei šiuo tokiu svarbiu reikalu kuo plačiausiai išsitarų visa mūsų visuomenė. Šie klausimai turi būti sprendžiami sine irae et studio, užmiršus visokį partus, o turint prieš akis bendrą visiems lietuviams rūpimą Lietuvos laisvės reikalą". (Elta Informacijos, Nr. 3131).

Šį Vliko pažiūrų pasikeitimą reikėtų tik sveikinti, nes dar neseniai buvo laikas, kai visokios pastabos ir pozityviausios kritikos dėl Vliko reformos buvo traktuojamos, kaip Vliko grovimas.

IR TOLIMOJE AUSTRALIJOE POLITIKUOJAMA...

Tik visa bėda, kad tas politikavimas perkeliamas į tokias institucijas, kurios su mūsų vidaus ginčais ir politika nieko bendro neturi. Tokie yra Australijoje įkurtas Karaliaus Mindaugo Institutas, pagal tikslus skirtas supažindinti visuomenę su Lietuvos istorija, kultūriniais pasiekimais ir t.t. Beje, to instituto direktorius V. Raulinaitis ir lektorius S. Balčiūnas tuos tikslus suprato kitaip.

Pirmasis kalbėjo dėl mūsų konstitucijos, kuri, jo manymu, buvo ir yra tik viena galiojanti, tai 1922 metų konstitucija. Visos kitos niekingos ir jokio vidaus ar tarptautiniai susitarimai ar sutartys, padaryti po 1928 metų, negalioja.

Kitas kalbėjo dėl Vliko. Mūsų Pastogėje tuo reikalu taip rašoma:

"Teko iš p. Balčiūno išgirsti tokių pasakymų: Vliko-reformos siekia laicistinis blokas: tautininkai, valstiečiai liaudininkai ir socialdemokratai, kas reikalauja Vliko redormos, tas kasasi po Lietuvos valstybės ir lietuvių tautos pamatais. (Mano pabr., Vyt. G.) jie demagogiškai ir propagandiniai tikslais reikalauja Mažosios Lietuvos atstovų įsileisti Vlikan, spaudoje ir susirinkimuose netrukdykime Vlikui, buvęs kadaise Vlike nacionalistų partijos atstovas S. Vyckintas yra išdavikas, judojuš ir pan. (J. Valys, Mūsų Pastogė, Nr. 195).

Vyt. Gedrimas

KĄ ATNEŠ MALENKOVO - BERIJOS REŽIMAS?

(Atkelta iš 1 pul.)

pais, o armijoje knibžda partijos politiniai vadovai ir kitokie šnipai. Atrodo: naturalu, kad Malenkovas ir Berija į vienas kitą žvelgs su nepasitikėjimu ir dideliu dėmesiu seks ginkluotųjų pajėgų vadovybę. Šiuo metu, Stalino žmonės šioje srity yra aiškioje kontrolėje.

Molotovs naujame režime vaidinys nebe antrą, bet trečiąjį vaidmenį. Negalėdamas pasiremti galingais vidaus sąjungininkais, Molotovs, atrodo, prišvisus Malenkovo ir Berijos planus bei sumanymus būsiąs bejėgis.

Ar Molotovs pakliuvo į keturių kabinetą tik dėl to, kad jis turėjęs ilgus ir artimus ryšius su mirusiuoju Stalinu? O gal jis laikytinas pavojingu tiems, kurie, gal, kada nors mirštinai susikibę dėl augščiausios valdžios?

AR SAUGU TURĖTI ŽMONĄ ŽYDĘ?

Atkreipiamas dėmesys, kad verta pasiekti Višinskio likimą. Atpalaiduotas nuo užsienio reikalų ministerio pareigų, Višinskis šiuo metu sėdi Maskvoje ir su dideliu susirūpinimu laukia savo ateities perspektyvų. Molotovs gali turėti nemalonumų dėl savo žmonos, Polinos Žemčiūzinos. Ji žydė, lankėsi JAV ir su Amerika turi ryšius, turėdama ir brolį. Jau Maskvoje atkreiptas dėmesys į jos ryšius su vakarais, o tai nieko gero nелеmia. Ne kas kitas, kaip Malen-

kovas šią moterį savo laiku buvo pašalinęs iš žvejybos komisaro pareigų. Vis dėlto, šiuo metu Molotovs dar reikalingas ir negali būti išstumtas. Iš trijų valdovų, Molotovs geriausiai pažįsta vakarus ir nuo 1942 m. daug kartų lankėsi Londone, New Yorke, San Francisco, Washingtono. Manoma, kad Molotovui gerai pažįstant JAV ūkinę galią ir tai ji gali versti būti labiau atsargesniu už kitus jo kolegas.

Šiuo metu iš Malenkovo laukiama, kad drauge su Berija jis ves atsargią režimo politiką. Tol... kol abu sugyvens. Iš abiejų laukiama, kad norėdami sustiprinti režimą, jie pradės naują taikos kampaniją. Paskutinieji pareiškimai tai ir patvirtina. Bet įvykiai su lėktuvais kalba ką kitą. Iš komunistinių pajėgų pasaulyje tenka tikėtis tolimesnio chaoso skatinimo, trukdymo vakarų gynybos Europoje pastangoms ir kt.

BERIJOS RANKOSE — GALIA IR KUMSTIS

Už satelitų valstybių paklusnumą atsakomybė tenka labiausiai nenekentamam žmogui ir kurio daugiausiai bijoma — Berijai. Kaip ir Stalinas, Berija yra gruzinas, o jo tikroji pavardė — Molota Skuratov. Slaptosios policijos srity Berijos patyrimas didelis ir jis perėjo vicia ir brolį. Jau Maskvoje atkreiptas dėmesys į jos ryšius su vakarais, o tai nieko gero nелеmia. Ne kas kitas, kaip Malen-

REGINA RESNIK

RICHARD TUCKER

ROBERT MERRILL

LILY PONS

METROPOLITAN OPERA

Geriausi prancūzų, italų, vokiečių, rusų ir austrų kompozitorių kūrinių pajavairins Clevelando Metropolitan Operos 28-tą sezoną, kuris prasideda balandžio 13 ir baigiasi 18, Public

Auditorium. Keturių iš aštuonių operų nebuvo Clevelande matytos per šešis metus. Tarp 49 geriausių operų žvaigždžių yra tikrai garsūs šokėjų ir solistų. Dėl bilietų ir laiko prašau pasitikrinti šiame puslapyje esančiam skelbime.

BILIETŲ PARDAVIMAS ATSKIROMS PROGRAMOMS PRASIDEDA KOVO 23

METROPOLITAN OPERA

BALANDŽIO 13 IKI 18 PUBLIC AUDITORIJOJ

Bal. 13, vak.: RIGOLETTO: Pons, Madeira, Conley, Merrill, Hines, Scott. Ballet.
Bal. 14, vak.: LA GIOCONDA: Milosov, Thebom, Madeira, Tucker, Warren, Siepl. Ballet.
Bal. 15, vak.: CARMEN: Stevens, Gueden, Amars, Roggero, Del Monaco, Merrill. Ballet.
Bal. 16, vak.: BORIS GODUNOV: Warner, Miller, Thebom, Votipka, Lipton, London, Sullivan, Hayward, Baccaloni. Ballet.
Bal. 17, p. p.: TOSCA: Kirsten, Conley, DePaolis, Schoeffler, Harvut, Davidson.
Bal. 17, vak.: LA FORZA DEL DESTINO: Milanov, Miller, Votipka, Tucker, Warren, Hines, Fechner. Ballet.
Bal. 18, p. p.: DER ROSENKAVALIER: Stevens, Varney, Gueden, Votipka, Lipton, Baum, DePaolis, Alvary, Brownlee.
Bal. 18, vak.: DON GIOVANNI: Horshaw, Resnik, Cosner, Pearce, Siepl, Baccaloni.
KAINOS: \$8.50, \$7.00, \$6.50, \$5.00, \$4.00, \$3.00, \$2.00, \$1.20. (Nėra takų). Vietos už kurias kainas negaunamos visiems seansams. Prašome pašymti 2-ą ir 3-ą operos pasirinkimą. Išrašyti čekius: Northern Ohio Opera Association.
BILIETŲ RASTINE: UNION BANK OF COMMERCE — ATIDARA 9:30 ryto iki 5:30 vakaro. Main Banking Lobby — E. 6th ir Euclid, Cleveland 14, MA 1-8300 — Libretto. (Prašom pridėti voką su ženklu). Knabe Piano Used Exclusively

valst. saugumo ir vidaus reikalų ministerijų sujungimas reiškia ne ką kitą, kaip tik valdžios stiprinimo pastangas pačioje viršūnėje. Politbiuro nariu jis tapo tuo pačiu metu kaip ir Malenkovas — 1946 m. Šiandien šis gruzinas ne tik vadovauja didžiulei slaptosios policijos sistamai, bet jo žinioje yra ir sovietų vergų stovyklos ir jam tenka vadovauti atominės energijos programai.

Taigi, paviršutiniai žiūrint, po Stalino mirties vieno diktatoriaus nėra. Malenkovas turi dalintis valdžia su Berija ir abu drauge turi akylai sekti Bulgariją su jo armija ir drauge senąjį Stalino draugą Molotovą. Abiejų vyrų likimas glaudžiai susijęs ir kas bus, kai tie ryšiai atspalduos? Šiaip ar taip, vakarų nuomone, tolimesnės perspektyvoje totalitarinis režimas negalės pakęsti padalintos valdžios (Malenkovas — Berija ar trijūs su Molotovu) ir kova dėl valdžios virst nelėšvengiama.

PO GOTTFALDO MIRTIES

Šeštadienį mirus Českoslovakijos diktatoriui Gottwaldui, žmogui, kurio stalininis režimas bijojosi dėl galimų titizmo pasėkų (daug spėliojama ir dėl jo greitų mirties), vėl labiau susidomėta satelitų kraštais. JAV pasiekusios žinios iš Paryžiaus, vakarų žvalgybos sluoksnių, tvirtina, kad ryšius su laukiamą Stalino mirtimi Kremiaus bijota kai kurių žygių iš satelitų puses. Dėl to prieš diktatoriaus mirtį Maskvon buvo sukvieisti žymieji satelitinių kraštų vadai. Vakaru žvalgybos žiniomis, tik dėl sovietų kariuomenės buvimo tuose kraštuose dar viešpatuoja tariama ramybė. Pirmoji valstybė, kuri greičiausiai gali išsprūsti iš sovietinės sistemos, tai Albanija. Kitas kraštas, kuris antroje eilėje nusikratys okupacijos pančių — Českoslovakija. Tai vienintelis satelitinis kraštas, kuriame nėra sovietų karių ir sovietai visomis priemonėmis vengs juos ten įvesti.

Nepasitenkinimas čekuose vis auga, ypač slovakų tarpe. Ir patiems sovietams daug rūpesčių kelia blogėjanti ūkinė padėtis. Maistas vis daugiau varžomas kortelėmis ir daugelio produktų nebegalima gauti. Bloga padėtis ir Lenkijoje, kur pragyvenimo kaštai pakilo net 65%. Artimu metu tuose kraštuose nelauktina jokių sukilimų, tačiau netenka abejoti, kad ir pati Maskva įsitikino, jog satelitai atnešė nesėkmę ūkiniu ir kariniu požiūriu ir tik strateginiai, politiniai sumetimai verčia juos laikyti okupuotus. (al)

IŠ KOLUMBIJOS

Skleidžiamos žinios, kad netolimoje ateityje, Medeline, bus suauktas Kolumbijoje gyvenančių lietuvių Kongresas. Kokie jo tikslai ir siekiniai, niekas konkrečiai dar nežino. Tai jau bus čia antras iš eilės "Kongresas", bet pereitis metais neįvykęs, o šiais metais matysim kas iš to išeis.

Vargonininkas A. Arminas vis negali susirasti savoje profesijoje darbo. Kelia didelį rūpestį kolonijoje jo išlaikymas, nes jis jokių sutaupų neturi. Geraširdžiai Petruskai jau antrą kartą iš eilės apsiėmė jį globoti, kur kada susiras darbo. Jei būtų šį koloniją vieninga, jam rastųsi lėšų pragyvenimui ir meniniam bei kultūriniam darbui tos kolonijos lietuvių tarpe.

Pataik ir kaimynai,
kad prenumeruotų

DIRVA

Clevelande ir apylinkėse

VYSK. BRIZGIO PASKAITA

Liet. Bendruomenės apylinkės valdybos kviečiamas, vysk. V. Brizgys maloniai sutiko Clevelando lietuvių visuomenei skaityti paskaitą aktualiais klausimais. Paskaita įvyks kovo 21 d. (šeštadienį) 5 val. po pietų lietuvių salėje. Lietuvių visuomenės maloniai kviečiama atvykti tiek minčių pasiklausyti, tiek su brangiuoju svečiu pasimatyti.

EKONOMINIS SUSIRINKIMAS

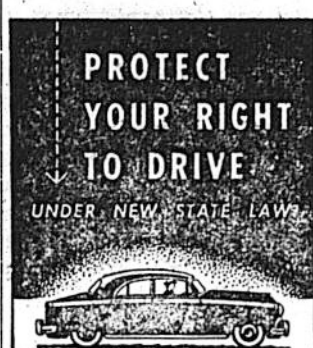
Liet. Bendruomenės ekonominio skyriaus susirinkimas šaukiamas kovo 22 d. (sekmadienį) 11:30 val. lietuvių salėje. Programoje: 1. prezidiumo rinkimai, 2. pasisakymai dėl veiklos, 3. skyriaus organų rinkimai, 4. Lietuvių Namų komisijos pranešimas ir kt. Kviečiami atvykti visi, kurie rūpinasi ekonominiu lietuvių kilimu, stiprinimu ir suorganizavimu.

SUDARYTA GLOBOS KOMISIJA

Liet. Bendruomenės apylinkės valdyba suorganizavo apylinkės šalpos ir socialinės globos komisiją: J. Nasvytienė — pirm., P. Grauzinienė — vicepirm., M. Barniškaitė, J. Damsienė, M. Miščiukienė, Pautienienė ir J. Salsėvičienė. Plečiant darbą, į komisiją bus įtraukiama ir daugiau asmenų, tarp kitų kunigas, gydytojas, teisininkas ir t.t. Pirm. Nasvytienė aplaukė sunkiai sergančią neregę 88 metų senutę Iz. Mickevičienę ir jos gydymui iš savo lėšų paaukojo 10 dol. Socialiniams reikalingam gyvo dėmesio taip pat rodo ir valdybos vicepirm. dr. S. T. Tamosaitis.

POSEDŽIAVO APYLINKES VALDYBA

Kovo 14 d. sekretoriaus K. S. Karpius bute posėdžiavo Liet.

Gaukit žemos kainos Farm Bureau automobilio apdraudą — sutaupysit iki 20%. Vienoda ir pastovi bendrovės politika... greitas, draugiškas patarnavimas. Tai antras didžiausias auto apdraudėjas. Saukite:

PAULINA MOZURAITIS
13706 Benwood Ave.
Telephone: LO 1-7795.

GRAZIOS VELYKINĖS ATVIRUTĖS
HAWAII SALŲ PALMĖS
VELYKŲ PUOKSTĖS
DAUG VELYKŲ GĖLIŲ.

A P L A N K Y K I T

FRIENDLY FLOWER SHOP

6901 SUPERIOR AVE. TELEF.: HE 1-6339

DRAMOS KONKURSO UŽBAIGIMO IŠKILMĖS

L.K.F. balandžio 26 d. rengia dramos konkurso užbaigimo iškilmes.

Ta proga kviečiamas pirmos premijos laimėtojas A. Škėma ir bus pastatyta antros premijos laimėtojo S. Laučiaus "Ponios Žydrienės bendrabutis". Veikalą režisuoja akt. P. Maželis.

RUOSIAMAS KUN. SPURGIO PAGERBIMAS

Clevelande yra susidaręs komitetas pagerbti Ohio valstybėje, nelietuviškoje parapijoje dirbantį kun. Spurgį. Pagerbimas Clevelande įvyks balandžio mėn. 26 d. Parengimo Komiteto pirmininkė yra Ag. Navickienė, nariai: B. Bacevičienė, Alf. Jacukis, Jieva Kavaliauskienė, Drasučiai, Nemunai, Aksenavičiai ir Rocevičiai.

MUZIKOS GARSENYBĖS CLEVELANDE

Pereitą sekmadienį Clevelande kelių tūkstančių publikai su Čaikovskio smuiko koncertu pasirodė bene žymiausias pasaulio smuikininkas Jascha Heifetz, 1900 m. gimęs Vilniuje. Netrukus vėl atvyksta žinomas dirigentas Leopold Stokovskis ir Severance Hall diriguos dvi simfoninių koncertų poras. Kovo 26 ir 28 d. koncertuose bus išpildoma Wagnerio "Goettedaemmerung" ištrauka ir Čaikovskio penktoji simfonija, o balandžio 2 ir 4 d. tas pats Stokovskis vadovaus orkestrui atliekant Bacho, Wagnerio (Parsifal), Rimskij-Korsakovo ir Francko kūrinius.

ILLUMINATING CO.

Clevelando Electric Illuminating bendrovė dar padidins jau dabar siekiančią \$250.000.000 sumą pokariniui išsiplėtimo projektui. Tas turtas yra naudojamas bendrovės didinimui, pagerinimams ir naujiems įrengimams. Dėl šio projekto vykdyto mo buvo išparduota 552,832 akcijų. Per paskutinius septynis metus buvo išleista \$165.000.000 elektros įmonių statybai, padidinant iki 407.000. Nežiūrint tokių išlaidų elektros jėgos kaina sumažėjo 15 procentų nuo 1939, kai tuo tarpu visos kainos pakilo 92 procentus. Tai buvo galima padaryti tik per inžinerijos pažangą, modernius įrenginius ir mechaniką, pagerintas darbo sąlygas ir panašius palengvinimus.

PARDUODAMI NAMAI

East 95. St., netoli Superior, dviejų šeimų, 6 kamb. kiekvienas butas.

East 84, netoli Superior, labai graži gatvė, labai gražus vienos šeimos namas.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

Pirkit pas savuosius

Amžini nerūdijančio plieno virimo puodai gaunami pas Vytautą Pašakarnį, 1219 E. 61 St., Cleveland, Ohio. Tel. EN 1-7770. Pilnas komplektas \$69.95. Čia pat galima užsisakyti vienintelį pasaulyje dulkių siurbį — Sanitatorių su patentuotu ne tik dulkes, bet ir bakterijas sulaukančiu maišeliu. Su visais priedais \$94.50 arba po 7.00 dolerius mėnesiui išsimokėtinai.

Nemokamas demonstravimas.

Priimami užsakymai.

ISVYKO KARIUOMENĖN

Šiomis dienomis JAV kariuomenės išvyko clevelandiški Al-gimantas Gleveckas. Prieš pašaukiamas karinės prievolės atlikti jis dirbo braižykoje ir vakarais studijavo Case institute.

ARTEJA GERA PROGA LAIMEI ISMĖGINTI

Toji proga yra Clevelando li-tuanistinės mokyklos tėvų komiteto loterija, kur laimei šyp-telėjus bus galima išlošti nemažą gerų laimėjimų. Stambiausia do-vana — 100 dol. pinigais. Kiti laimėjimai: 1) naujas radijo aparatas firmos General Elec-tric; 2) vyriškas (šveicariškas) laikrodys — p. Samo dovana; 3) įvairių prekių už 25,— dol. pasi-rinktinai O'Bell krautuvėje (Wade Park ir 66-sios g. kam-pas) — p. Obelenio dovana; 4) elektrinis laikrodys — p. Suopio dovana; 5) eilė kitų laimėjimų. Loterijos bilietas kainu tik 50 centų. Traukimas bus š. m. ba-landžio 25 d. Lietuvių salėje, tėvų komiteto rengiamo kon-certo — pobūvio metu. Bilietai gau-nami Dirvoje, spaudos kioske ir pas platintojus. Paskubėkime juos įsigyti.

Tėvų komitetas ta pačia pro-ga kviečia visus, kuriems rūpi lietuviškos mokyklos Clevelan-de išlaikymas, talkininkauti pla-tinant loterijos bilietus. Pa-skambinkit telef. SW 1-9748 ar-ba EN 1-1082 ir jums bus pri-statyta bilietų platinimui.

NAMŲ REMONTAS, DAŽYMO BEI DEKORAVIMO DARBAI
atliekami sąžiningai, greitai ir pigiai. Kreiptis: V. Rickus, tel. HE 2-0683 (vakarais nuo 6 iki 11 val.) arba — 1505 Addison Rd.

PARDUODAMA

Naudoti kūdikio baldai. Vaiko lovelė su matracu. Vaiko garder-bis ir kėdė.
1266 E. 89th St.
Tarp Superior ir Ansel gatvių.
GARfield 1-7045

Lietuvių namų dažymo kontraktoriaus

Dažome namus iš lauko ir vi-daus. Duodame 12 mėnesių iš-simokėjimui. Darbas garantuo-tas. Turime pilną apdraudą.
Skambinkite: UT 1-8363.

ATIDARYTA NAUJA LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST. KE 1-9737

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs da-vanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

"ATPIGINTA" "KNYGŲ LENTYNA"

Vyriausias Lietuvos Išlaisvi-nimo Komitetas atpigino jo lei-diamo bibliografinio biuletenio "Knygų Lentynos" prenumera-tos kainą 1953 metams. Euro-pos, Afrikos, P. Amerikos ir Australijos šalyse iki vieno (1) dolerio su persiuntimu. JAV-se ir Kanadoje prenumeratos kaina nepakeista: 1 dol. 50 c. metams. Pašto perlaidas ir čekius adre-suoti:

Lithuanian Bibliographic Service,
602 Harvey St.,
Danville, Ill., USA.

1952 m. biuletenyje buvo pa-skelbta daugiau kaip 300 knygų ir naujų periodinių leidinių, o periodikos straipsnių bibliogra-fijoje apie 2000 straipsnių.

Biuletenį leidžia VLIKas, re-daguoja bibliografas Aleksan-dras Ružancovas.

KAS

UŽSISAKE

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistė

7106 Superior Ave.

Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarvimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvių, šeimyninių, vaikų ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų žvalgėlių fotografas, dabar CLEVELANDE.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivi-

nantieji gėrimai,

vynas ir šampanas

(prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pris-tatymas dieną ir naktį. Atdara ir trečiadieniais.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

KUPREVIČIUS LAUKIAMAS BALANDŽIO MĖN.

Neseniai New Yorke sėkmin-gai turėjęs savo koncertą, pia-nistas Andrius Kuprevičius iš-vyks į Kanadą, Toronto, kur šį sekmadienį rengiamas jo kon-certas. Clevelande šios įžymios mūsų muzikinės pajėgos laukia-ma apie balandžio mėn. vidurį. Kuprevičiaus koncertas grei-čiausiai įvyks konservatorijos salėje.

DIRVĄ

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra-kandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja ap-draudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

716 Society for Saving Bld.

Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvių Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoj salėj daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

PAVASARIS!

Pavasaris yra naujų sumanymų ir veikimo laikas. Pavasarį kyla noras pirkti, statyti, taisyti arba pagerinti namus.

Tiems visiems reikalingas Lietuvių Banke galima gauti paskolą lengvomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuvių Bankas per ilgą eilę metų turi didelį patyrimą ir Jums geriausiai gali padėti.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vie-ta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198

Cleveland, Ohio

JCS PERKAT RUPESČIŲ NEKELIANTĮ SILDYMĄ

SU MONCRIEF

SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA

GASAS * ALIJEUS * ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

716 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCINJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimų įva-rius apdraudimo-įsigyvo reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Tito ir Popiežius

J. VILIUSIS

Neseniai Jugoslavijos diktatorius Tito nutraukė diplomatinis santykius su Vatikanu ir išvarė Popiežiaus atstovą, nuncijų Mgr. Oddi. Priežastis: šiais metais sausio mėn. 12 d. Popiežius Pijus XII suteikė kardinolo titulą 24 arkivyskupams (tikrumoje 25 — vienas suspėjo numirti, nesulaukęs raudonos kepuraitės oficialaus įteikimo, ir popiežius vietoj jo paskyrė kitą, kad padarius pilną kardinolų skaičių — 70), kurių tarpe ir buvusiam Tito kaliniui, arkivyskupui Mgr. Stepinac.

Kaip žinoma, antram pasauliniui karui pasibaigus, Mgr. Stepinac buvo nuteistas Jugoslavijos teismo 16 metų kalėti už "kolaboravimą (bendradarbiavimą)" su vokiečiais. Bent taip skelbė oficialūs Jugoslavijos šaltiniai. Kaip tikrumoje buvo — sunku pasakyti. Greičiausiai jis buvo nuteistas už tai, kad palaikė monarchistinį Michailovičiaus partizanų judėjimą, o ne Tito komunistinį. Juk ir patį Michailovičių Tito susaudė kaip vokiečių "kolaborantą", nežinant kad jo partizanai keletą metų narsiai kovėsi su vokiečiais.

Tik neseniai Tito, matomai, paveiktas vakarų demokratijų viešosios opinijos ir šiaip įtakingų asmenų ir augštesniųjų vakariečių sferų, paleido Mgr. Stepinac iš kalėjimo, be teises į viešasias arkivyskupo pareigas. Jam suteikta teisė laisvai išvykti iš Jugoslavijos, jei jis panorėtų.

Tačiau pastarasis Popiežius žingsnis, suteikimas kardinolo titulo Mgr. Stepinac, paaukštinimas į bažnyčios princus, kaip kad katalikiškoji spauda mėgsta sakyti, — sukėlė visą audrą Jugoslavijos valdovų tarpe. Tito ir užsienių reikalų ministras Kardelij savo viešose pareikimuose dėl diplomatinio santykių nutraukimo su Vatikanu pabrėžė, kad tai esanti atvira Popiežiaus provokacija ir kikišimas į Jugoslavijos vidaus reikalus. Popiežiaus pasigelimas aiškiai parodo, kad arkivyskupo Mgr. Stepinac nuteisimas laikomas neteisingu.

Paskyrimas augštų bažnyčios pareigūnų nėra jokia dogma! Tai yra grynai administracinis ir politinis žygis. Tai parodo ir ta aplinkybė, kad šalys, kurios turi sudariusios konkordatus su Vatikanu, dažniausia pasilieka teisę reikalauoti, kad skiriamas arkivyskupu būtų atliekamas su tos šalies valdžios sutikimu.

Taip bent atrodo viešojo reikalo pusė. Tačiau šio pakastas kitur! Tikros diplomatinio santykių nutraukimo priežastis yra kiti įsivaizduojami dalykai. Tito ir Popiežiaus politikos principai Tai švietimas, Jugoslavijos rubežių klausimas ir dvasiškųjų sąjungų nutraukimas.

Kaip kiekvienoje komunistinėje valstybėje, taip ir Jugoslavijoje, bažnyčia atskirta nuo valstybės (yra nemaža ir šiaip demokratinių valstybių, kur bažnyčia yra atskirta nuo valstybės!). Tikybos mokymas mokyklose nėra privalomas. Tai yra privatinis tėvų reikalas ir, jei

jie nori, gali privatinai susitariti su dvasiškiais, kad jų vaikus mokytų tikybos. Čia ir susiduria tiesioginiai komunistinė su krikščioniškąja propaganda. Vyskupai ir kunigai ragina tėvus pasinaudoti ta privatinė teise ir leisti savo vaikus pas kunigus tikybos mokytis, o komunistinė valstybės propaganda veikia prieš.

Tito režimui tai sudaro ištisą problemą, ir matyti, kad ta kova su tikyba šalies viduje nėra lengva ir krikščioniškoji propaganda ima viršų. Iš kitos pusės, tenka padaryti išvadą, kad dvasiškija turi dar pakankamai laisvės tikybos reikaluose ir kad josios veikimas turi pasisekmingą gyventojų tarpe, kas tokiojo stalininės Rusijos visai būtų neįmanoma.

Kitas neuralginis santykių punktas, tai bažnyčios administracija okupuotoje Trieste teritorijoje. Iki šiolie Jugoslavijos okupuota Trieste sritis "B" randasi itališkoje Trieste pusėje esančio vyskupo Santin bažnytinėje jurisdikcijoje, kuris esąs italų šalininkas. Čia Vatikanas nedavęs jokių atskirų administracinių patvarkymų jugoslavų valdomai teritorijai, tuo lyg pripažindamas, kad ta visa teritorija priklausanči Italijai. Vatikano atskirtimas, kad dar galutinai nenustatyti rubežiai tarp Italijos ir Jugoslavijos, neturįs pagrindo, nes visai kita mastą Vatikanas taiko vakarinėms Lenkijos sritims į rytus nuo Oder-Neisse linijos. Nors šis rubežius irgi galutinai dar nenustatytas, bet bažnytinė administracija tu naujai prie Lenkijos prijungtų buvusių Vokietijos sričių pavesta Lenkijos vyskupo jurisdikcijai. Nevenodo masto taikyme įžiūrima Vatikano subjektyvi politika Jugoslavijos atžvilgiu.

Santykių įsitempime nemažą vaidmenį suvaidino klausimas besikuriančių kunigų sąjungų, kaip "Dobri Pastir" (geras ganytojas) ir kitų. Jos buvo lojalios valdžiai ir dėlto toleruojamos, galbūt ir skatinamos, ir turėjo atstoti lyg profesines dvasiškųjų sąjungas. Jis neturėjo ir Vatikano atžvilgiu jokių separatistinių tendencijų. Narių skaičius augo. Tačiau paskutinė Jugoslavijos vyskupo konferencija Zagrebe pasisakė prieš tokias sąjungas, prieš jų steigimą ir pasiskelbė kunigų priklausimą prie jų neleistinu. Kitais sakant — uždraudė. Tito ir čia įžiūrėjo, turbūt nebe pagrindo, Vatikano parėdymą.

Taigi, kaip matome, santykiai tarp Popiežiaus ir Tito buvo ir taip pakankamai įtempti, ir paskutinis popiežiaus žingsnis — suteikimas kardinolo titulo arkivyskupui Mgr. Stepinac — tai santykių nutraukimą tik žymiai pagreitino.

Vatikano ir bendrai pasaulio katalikiškoji spauda tą diplomatinio santykių nutraukimo faktą plačiai naudoja įrodymui, kad komunistinis Jugoslavijos režimas nieko nesiskiria religijos persekiojimo atžvilgiu nuo Stalininio.

Ivykius sekant iš šalies, nevisai taip atrodo. Skirtumas yra, gal ir ne menkas. Jei Jugoslavijos režimas, kaip ir kiekvienas komunistinis, religijos nemėgsta — nieks negali ginčyti. Bet faktas lieka faktas, kad čia religija dar turi laisvės. Toleruojama. Kunigai gali nevaržomai atlikti religines apeigas. Vyskupai gali susirinkti konferencijoms. Tėvai gali leisti savo vaikus pas kunigus tikybos mokytis (kaip augščiau minėta). Pamaldos gali būti laikomos. Bažnyčios veikia — nepavestos propagandos salėms, elektros stotims, lentpjūvėms, odų ir grūdų sandėliams ir panašiai, kaip kad yra stalininė Rusijoje ir pas kai kuriuos jos satelitus. Skirtumas matomas ir šiaip kitose gyvenimo srityse. Nėra taip žiaurios geležinės uždaros. Judėjimas per sieną tiek prekybinis, tiek žurnalistinis yra laisvesnis. Žmonės nebijo gatvėje susitikti su užsieniečiais. Teismų praktika irgi yra žmoniškesnė. Nors kainos augstos, bet krautuvėse yra prekių.

Galima drąsiai tvirtinti, kad vis tai pasekmės vakarų demokratijų įtakos, nuo kurių malonės priklauso šiandien Jugoslavijos laisvė ir gerovė. Su tomis aplinkybėmis tenka skaitytis ir pačiam Titui, nes jis irgi puikiai supranta, kad jo buvęs draugas, o dabar mirtinas priešininkas Stalino įpėdinis Malenkovas, tuo lyg pasistengtu jį praryti "su kūnu ir su dūšia", jei nebūtų susitiki su pozityvia vakariečių pagėja.

Aiškumo dėliai tenka pažymėti, kad jei šiandien vakarų demokratijos, kaip Amerika, Anglija, Prancūzija ir kitos, remia komunistinę Jugoslaviją ginklais, maistu ir pinigais, tai visai ne dėlto, kad jos simpatizuoja komunistiniam Tito režimui, bet grynai augštesnės tarptautinės politikos sumetimais. Tai yra vedybos ne iš meilės, o dėl iš-

skaiciavimo! Jugoslavijos išsiveržimas iš sovietinio bloko ir persimetimas į priešingą pusę sudaro Kremliaus diktatorinio imperiálizmo grandyje pakeliui į pasaulio diktatūrą neapataisomą spragą, o tuo tarpu vakariečiams didelį laimėjimą lemiamoj kovoj su tokiais užsimojimais.

Antrojo pasaulinio karo praktika pakankamai pavaizdavo analogiją, kai vakarų demokratinė santarvė visais būdais rėmė diktatorių Staliną irgi ne iš meilės, o grynai dėl reikalo. Ji naudojo visas galimas priemones kovoje prieš grėsiančią pasaulinę rudąją Hitlerio diktatūrą. Sena išmintis sako, kad visos priemonės yra geros, kurios veda prie galutinio tikslo! Ir Hitlerinė diktatūra žuvo!

Neabejojama, kad bus kartą nugalėta ir ši, dar baiesnė, raudojojo imperializmo diktatūra su jos lizdu Kremluje, jei tik tiksliai bus panaudotos visos politinės ir materialinės priemonės. Sugrąžinti ištisoms tautos ir valstybėms laisvę ir milijonus žmonių išlaisvinti iš XX amžiaus komunizmo vergijos — tai idealas, kuriam jokios aukos nėra perdidelės. Gi žuvus tos gangrenos centrui, negalės išsilaikyti ir Jugoslavijos komunizmas, ta

maža salelė demokratijų jūroje, ir pamažu išstiprs pats savaime, kaip kad tirpsta pernykščio sniego likučiai.

Todėl šiandien Popiežiaus griežtesni politiniai veiksmai santykiuose su Jugoslavija, vargu ar susilaukia simpatijų vakarų demokratijose. Tai yra tik lazdos kaisiojimas į besivystančios norima linkme politikos ratus ir nukreipimas dėmesio nuo kilnesnio pagrindinio tikslo. Be to, ir rezultatai tokios politikos gali gautis visai priešingi — vietoj pagerėjimo, pablogėti.

Nors šiandien diktatoriaus Tito egzistencija šimto procentiniai priklauso nuo vakarų demokratijų malonės, bet sunku mada prie galutinio tikslo! Ir Hitlerinė diktatūra žuvo! Neabejojama, kad bus kartą nugalėta ir ši, dar baiesnė, raudojojo imperializmo diktatūra su jos lizdu Kremluje, jei tik tiksliai bus panaudotos visos politinės ir materialinės priemonės. Sugrąžinti ištisoms tautos ir valstybėms laisvę ir milijonus žmonių išlaisvinti iš XX amžiaus komunizmo vergijos — tai idealas, kuriam jokios aukos nėra perdidelės. Gi žuvus tos gangrenos centrui, negalės išsilaikyti ir Jugoslavijos komunizmas, ta

Amžinajam mieste

PER ALPIŲ IR APENINŲ KALNUS. — ROMOS JUDEJIMO BETVARKĖ. — PATRICIJAI IR PLEBEJAI. — ŠIMTMEČI SVENCIANČI "LA TRAVIATA"

VYT. KAMANTAVIČIUS, VOKIETIJA

Tik grįžau iš atostogų, kurių buvo kad ir trumpas, tačiau gana daug pakeliauau. Buvau Italijoje, kur keletą dienų praleidau Romoje, savo prietelius lankydamas. Apie tos kelionės įspūdžius ir papasakosiu.

Patekęs į Vokietiją planavau vasaros atostogų metu aplankyti Europos pietus ir šiaip pakeičiuti, pamatyti įdomesnes Europos vietas. Tačiau gavęs iš savo gimnazijos laikų draugo Alekso Nekrašo kvietimą atvykti į jo šventimus į kunigus, nutariau dabar važiuoti. Aleksas Nekrašas yra gana aktyvus skautų veikėjas, priklausąs Korp. Vytis, tad mudu riša dar ir bendra skautiškoji idėja.

Apsirūpinęs leidimais ir pinigais vieną šaltą vasario vakarą išvažiavau iš Ulmo, per Muencheną į Romą. Muencheno gatvės, kuriomis dar prieš 4 me-

tus teko vaikščioti, smarkiai pasikeitusios. Šviesos mirgėte mirga, ir dabar labai panašus į Amerikos didmiesį.

Iš Muencheno patogus traukinys, vežė į Romą. Pasienio policija užstapavo mano kelionės leidimą, visai niekuo nesidomėdami. Civilius keleivius jie kruopščiai tikrino.

Per Austriją važiuavau nakties metu, tačiau mėnulio šviesoje nuostabių grožių žavėjo Alpių kalnai. Alpių kalnai, skubantį į jo šventimus į kunigus, nutariau dabar važiuoti. Aleksas Nekrašas yra gana aktyvus skautų veikėjas, priklausąs Korp. Vytis, tad mudu riša dar ir bendra skautiškoji idėja.

Pakeliui matėsi labai daug pilių, pilaičių, dar iš romėnų laikų užsilikusių, o pastatai buvo senoviški, iš akmens statyti.

Pakeliui įlipo viena italė, ku-

Dvi iš šešių garbės palydovių, Anglijos karalienės Elzbičios karūnacijos iškilmėse — Lady Mary Baillie — Hamilton ir Lady Rosemary Spender — Churchill. Anglijos karalienės karūnacija įvyks birželio mėn. 2 d.

rią užkalbinau, klausdamas ar kalba angliskai. Ne! Bandžiau kalbinti vokiškai — irgi "non capisco" (nesuprantu). Tada man reikėjo griebtis itališkai. Žodyno ir gestų pagalba užmezgėme pašnekę. Ji man papasakojo šiek tiek apie Romą (tesuopratu, kad ten labai gražų...), aiškino apie apylinkes, pilaiteis ir pan. Bendrakeleivė buvo labai vašinga, vašino mane sumuštiniais ir aišku, itališku vynu (italai vandens nepripažįsta...).

Pravažiavę Florenciją, garsią savo meno turtais, važiuodami per Apeninų kalnus, priartėjome prie Romos ir saulėlydyje ant septynių kalvų pasirodė Amžinasis miestas.

Stotyje mane laukė mano kvietėjas Nekrašas, su kuriuo tuoj keliavom į Šv. Kazimiero kolegiją. Romos gatvėse nepaprastai didelis judėjimas, o blogiausia, kad sunku žinoti kas kur važiuoja, nes ten didžiausia judėjimo betvarkė, kokią man dar iki šiol neteko matyti.

Per keletą dienų Romoje lankiau visas įdomiausias vietas. O pasižiūrėti buvo labai daug ir visko aplankyti neįmanoma. Ypač gilų įspūdį savo dydžiu, grožiu ir meno gausumu palikė Šv. Petro katedra. Savotiška įspūdį sudarė katakombos, o taip pat Senosios Romos imperijos griuvėsiai. Kolizėjus, kur kitą įspūdį nei šalta Vokietija. Pakelkui matėsi labai daug pilių, pilaičių, dar iš romėnų laikų užsilikusių, o pastatai buvo senoviški, iš akmens statyti.

Pakeliui įlipo viena italė, ku-

krastų žmonės, o amerikiečių ir anglų daugiausia. Teko netgi sutikti keletą iš Clevelando!

Šiaip italai gana įdomūs žmonės. Pirkdamas turi daug durtis, nes kitaip sumokėsi dvigubai. Italui svetimtauti apstatyti tai beveik gerą darbą padaryti, o akliplėšikumu jie irgi labai pasižymi. Nustebau, kada mane perspėjo piniginių palikti namie, o pinigų laikyti tokioje vietoje, iš kurios ir pačiam išvyti būtų sunku. Bet kai papasakojo, kad pernai metais Roma lanke lietuviai kariai ne tik kad be pinigų, bet ir be kišenių išvažiavo atgal į Vokietiją, turėjau patikėti... Daug vargo su italų šoferiais, kurie gyvena posakiu: "Tiesiog arčiau, bet aplink geriau ir brangiau", tad mano vadovai daug su jais ginčydavosi, o ką jau bekalbėti kas man vienam būtų buvę.

Pamątes Romą, pasigrožėjęs jos menu, atsisveikinau su savo šeimininkais ir vieną vakarą sėdau į traukinį, kuris mane išvežė Šveicarijos linkui.

Tiek Italijoje būnant, tiek Šveicarija lankant buvo labai gražūs oras. Alpių kalnai sniegu apkloti, ežerai, slėniai, kuriuose matėsi gražūs šveicarų namai — viskas žavėjo keiči. Pravažiavau per Lugano miestą, pralindau pro Gotthardo tunelį 17 km. ilgio! Tai bene ilgiausias tunelis. Pagaliau prieš akis pasirodė Keturių Kantų ežeras, taip gražiai Maironio apdainuotas. Ir tikrai tai nuostabas vaizdas: — tokio tyro vandens neteko dar matyti. Pakraščiuose jis žalsvos spalvos, o toliau famsiai mėlynos, aplinkui apjuostas baltais kalnais.

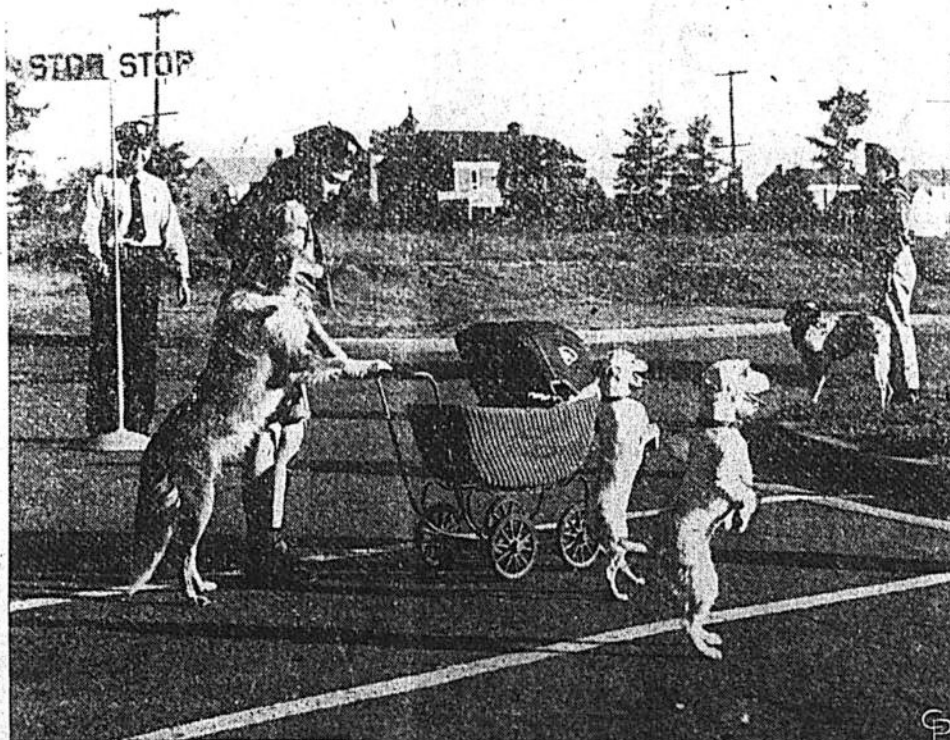
JAU IŠEJO IS SPAUDOS GARSUSIS IGNO SEINIAUS

RAUDONASIS TVANAS

Tai nelinksma knyga, ir vis dėlto tai knyga, kuri turi būti skaitoma, nes ji tikrai pavaizduoja Lietuvos tragediją, — rašė apie jos daniskąją laidą danų laikraštis Berlingske Tidende. Ši knyga yra ne tik svarbus šaltinis teisybei ir ypač sovietų taktikai pavėrgiant Baltijos valstybes pažinti, bet drauge labai įdomus, jaudinantis ir pilnas įtampos, pasiskaitymas, — rekomendavo švedų skaitytojams Helsingsborgs Posten. Bet Raudonasis tvanas turi didžiausią reikšmę mums, nes ten aprašoma mūsų pačių tragedija.

Paskubėkite užsisakyti šiuo adresu:

Stepas Zobarskas, 188 Logan Street, Brooklyn 8, New York. Knyga yra didelio formato, 328 pusl. Kaina \$3.50. (14)

Buvęs policininkas Ernest Pressley, didelis šunų mėgėjas, daugelį jų išmokęs gatvės judėjimo taisyklių, su savo auklėtiniais jau apvažiavo 15 JAV valstybių. Jo parodas — cirką aplankę vakar gatvės judėjime pasidarė daug atsargesni.